

Technická univerzita v Liberci
Fakulta textilní
Obor 31 - 22
Textilní a oděvní návrhářství

VZOROVÁNÍ NA ŽAKÁRSKÝCH TKALCOVSKÝCH STAVECH

Patterning on Jacquard looms

Zora Vincíková

KTN - 126

Vedoucí práce: Mgr. Dana Pejchalová
Konzultant: Mgr. Jitka Pavlíková

Rozsah práce a příloh:

Počet stran: 62

Počet příloh: 10

Technická univerzita v Liberci

Fakulta textilní

Katedra textilního a oděvního návrhářství

Školní rok : 2001/2002

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pro **Zoru VINCÍKOVU**

obor 31 – 22 textilní a oděvní návrhářství

Vedoucí katedry Vám ve smyslu zákona č. 172/1990 Sb. o vysokých školách a ve smyslu studijních předpisů pro bakalářské studium určuje toto zadání bakalářské práce :

Název tématu : **Vzorování tkanin na žakárských tkalcovských stavech**

Zásady pro vypracování :

1. Seznámení s procesem výroby dekoračních tkanin v podniku KOLOVRAT, ČM s.r.o.
2. Vzorování a zkoušky v materiálu.
3. Realizace na žakárských tkalcovských stavech.
4. Využití navržené tkaniny v oděvních kreacích.

1/14 9/02 Tb

KTN/TON
62 s.

Rozsah grafických prací :

Rozsah průvodní zprávy : cca 25 stran

Seznam odborné literatury :

Traditional Japanese Small Motif, Textil design I, Page One Publishing., Singapore 1993

Traditional Stripe a Lattices, Textil design III, Page One Publishing, Singapore 1993

Pařilová,H.: Textilní zbožížnalství.Tkaniny, Technická univerzita v Liberci, Liberec 1997

Hrudka,I. – Moravec,V.: Technologie I. 2 část Technologie přípravy a tkaní, vazby listov
tkanin, Liberec 1980

Krausova,H.: Drobné žakárské motivy, Liberec 2001

Vedoucí bakalářské práce :

Mgr. Dana Pejchalová

Konzultant :

Mgr.Art. Jitka Pavlíková

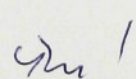
Zadání bakalářské práce :

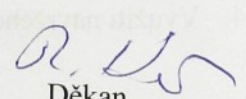
4.10.2001

Termín odevzdání bakalářské práce :

27.05.2002

Vedoucí katedry
Ing. Renata Štorová, Csc.

Děkan
Prof. Ing. Radko Kovář, Csc.

V Liberci dne 22.4.2002

Anotace:

Předmětem této bakalářské práce je přiblížit možnosti v oblasti navrhování, resp. tvorbě drobných žakárských motivů. Vzory jsou inspirovány japonskou kulturou. Práci tvoří kromě stěžejních osobně navržených vzorů i kolekce třech plášťů a variabilních tašek – sukní, které jsou právě z těchto inspirovaných látek vytvořeny. Tvary oděvní kolekce jsou pak inspirovány vlastním materiálem, resp. jeho vzorem, který nechává vyniknout jednoduchosti střihu.

Realizace vyvzorování na žakárských tkalcovských stavech proběhla ve spolupráci s podnikem KOLOVRAT, ČM s.r.o. v Chýnově.

Annotation:

The aim of this bachelor's work is to show possibilities in the sphere of creation, esp. designing fine Jacquard motifs. Patterns are inspired by Japanese culture. Besides main personally designed patterns, the work contains a set of three coats and variable bags - skirts that are made of this inspired cloth. Shapes of this clothing set are inspired by the respective material, esp. by its pattern which allows the simplicity of the style to excel.

Realisation of patterning on Jacquard looms was carried out in co-operation with the company KOLOVRAT, ČM s.r.o. in Chýnov.

Prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

V Liberci dne 27. května 2002

Vincíková Z.
podpis

Poděkování:

Velice ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli, a kteří se tak zasloužili o vznik této práce. Mgr. Daně Pejchalové za výtvarné vedení, paní Čutkové za cenné rady a pomoc při zhotovení modelů, Mgr. Jitce Pavlíkové a Zuzce Nekulové za správné směřování.

Moje velké díky patří také panu Ing. Vladimíru Vanclovi, řediteli podniku KOLOVRAT, ČM s.r.o., za připomínky a umožnění vlastní realizace. Stejně tak nemohu opomenout odbornou práci paní Marty Pohlové.

V neposlední řadě děkuji své rodině a příteli Ing. Zbyňku Mulačovi za neustálou podporu, pochopení a trpělivost.

Obsah

OBSAH.....	6
ÚVOD.....	8
1. HISTORIE TKACÍHO STAVU.....	9
1.1. VÝVOJ TKACÍHO STAVU.....	9
1.2. PROŠLUPNÍ SYSTÉMY – HISTORICKÝ PŘEHLED.....	9
1.2.1. Damašský systém.....	10
1.2.2. Bouchonův systém.....	10
1.2.3. Falkonův systém.....	10
1.2.4. Bubnový systém.....	10
1.2.5. Vaucansonův systém.....	11
1.2.6. Jacquardův systém.....	11
2. VZOROVÁNÍ TKANIN.....	12
2.1. VAZEBNÍ MOŽNOSTI VZOROVÁNÍ.....	12
2.2. VAZBY ZÁKLADNÍ.....	12
2.3. VAZBY ODVOZENÉ OD VAZEB ZÁKLADNÍCH.....	13
2.4. BAREVNÉ MOŽNOSTI VZOROVÁNÍ TKANINY.....	17
3. ŽAKÁRSKÉ TKANINY.....	18
3.1. ŽAKÁRSKÉ VZORY.....	18
3.2. JEDNODUCHÉ ŽAKÁRSKÉ TKANINY A JEJICH ROZDĚLENÍ.....	18
3.3. RAPORTOVÁNÍ MOTIVU JEDNODUCHÝCH ŽAKÁRSKÝCH TKANIN DO PŮDY VAZEB ZÁKLADNÍCH.....	19
3.4. RAPORTOVÁNÍ MOTIVU JEDNODUCHÝCH ŽAKÁRSKÝCH TKANIN DO PŮDY VAZEB ODVOZENÝCH.....	19
4. INSPIRAČNÍ ZDROJE, NOVÉ MATERIÁLY A DESIGN.....	20
4.1. NENÍ CESTY K INDIVIDUALITĚ, INDIVIDUALITA JE CESTOU.....	20
4.2. MÓDNÍ TENDENCE PRO ROK 2002.....	22
5. JAPONSKÉ UMĚNÍ - „STUDNA NÁPADŮ“.....	24
5.1. TRADIČNÍ MALÉ A STŘEDNĚ VELKÉ JAPONSKÉ VZORY.....	24
5.2. TRADIČNÍ JAPONSKÉ VZORY PRUHŮ A MŘÍŽEK.....	27
6. NÁVRHY DESÉNŮ A JEJICH REALIZACE.....	30
6.1. POSTUP PŘI POČÍTAČOVÉM ZPRACOVÁNÍ ŽAKÁRSKÝCH VZORŮ.....	30
6.2. DESÉNY A JEJICH ZÁKLADNÍ SŘÍDA VZORU.....	31
6.3. ZÁKLADNÍ VÝROBNÍ ÚDAJE DESÉNŮ.....	36
7. NÁVRHY ODĚVNÍCH KREACÍ A JEJICH REALIZACE.....	37
7.1. POUŽITÉ MATERIÁLY A PRACOVNÍ PROSTŘEDKY URČENÉ K ŠITÍ.....	41
8. KONSTRUKČNÍ, STŘIHOVÁ A POLOHOVÁ ŘEŠENÍ.....	41
8.1. PLÁŠŤ S DLOUHÝM RUKÁVEM A POLOVIČNÍ DÉLKOU.....	41
8.2. PLÁŠŤ S DLOUHÝM RUKÁVEM A TŘÍČTVRTEČNÍ DÉLKOU.....	41

8.3.	PLÁŠŤ BEZ RUKÁVU, DLOUHÝ	41
8.4.	TŘI VARIABILNÍ TAŠKY - SUKNĚ	41
9.	FOTODOKUMENTACE.....	50
ZÁVĚR.....		51
LITERATURA.....		52
PŘÍLOHA.....		53

Úvod

“Jednoduchost a přirozenost je nejlepší způsob, jak vytvořit krásu.”

(Isaac War1756)

Má bakalářská práce je takovou malou „cestou za vzorem“. Snadná není, ale naučná určitě, jak už takové cesty bývají.

Zaměřuje se na drobné žakárské motivy. Nahlíží pod pokličku vazbám, způsobům vzorování i samotné realizaci návrhů. Snaží se přiblížit možnosti, které lze využít při navrhování, resp. tvorbě drobných žakárských desénů. Na této cestě jsem neopomenula ani na historii tkacího stavu a jeho prošlupního zařízení. Velmi mne zaujala „zastávka“ inspirační zdroje: tradiční japonské vzory. „Konečná“ mého putování je samotná realizace osobně navrženého desénu látek, které byly vytvořeny v továrničce KLOVRAT, ČM s.r.o. Jeho jednoduchosti a kráse dala vyniknout oděvní minikolekce, kterou jsem vytvořila jako součást závěrečné práce.

Ale každá cesta má svůj začátek...

1. Historie tkacího stavu

1.1. Vývoj tkacího stavu

Vývoj tkacího stavu můžeme zhruba rozdělit do těchto základních vývojových etap:

- ruční tkaní
- mechanické tkaní
- automatické tkaní

K rozvoji tkacích technik přispělo v 18. a 19. století hned několik vynálezů.

V roce 1785 Angličan Arkwright vynalezl mechanický tkací stav. Tento rok se tak stal velmi důležitým mezníkem ve vývoji. V roce 1801 přišel Francouz Joseph Marie Jacquard s prvním tkacím stavem, který byl řízen programem. Nato uvedl roku 1839 Ital J. Romagny v Remeši první patent listovky. A roku 1889 vynalezl Northrop automatický tkací stav.

Automatizace tkaní jako nejvyšší stupeň mechanizace se začala pomalu prosazovat až počátkem 20. století.

1.2. Prošlupní systémy – historický přehled

V současné době je možné pro vzorování tkanin použít následujících principů ovládání prošlupu:

ruční (podnožní) - pro malé vzory

vačkový - pro nejjednodušší vzory; velikost vzoru je zde omezena počtem vaček; jedna vačka ovládá jeden list; praxi se při použití vačkového prošlupního zařízení pracuje s 8-12 listy; složitost vačky je závislá na počtu útků ve střídě vazby

listový - pro větší vzory, co do počtu různě provazujících osnovních nití; lze dosáhnout použitím listového prošlupního zařízení; počet listů kolem 24, složitost vzorů (co do délky) je dána počtem útků ve střídě vazby; to se projeví na délce kartového pásu

žakárský - pro složité vzory ve tkaninách; vytvářejí se pomocí žakárského prošlupního ústrojí, které je ovládáno:

- kartovým pásem - počet karet (plátek) v nekonečném pásu zde odpovídá počet útků ve střídě vzoru
- disketou - elektronický žakár

1.2.1. Damašský systém

Používání tohoto systému se do Evropy dostalo z Blízkého východu, kam se rozšířilo z Číny. Ve větší míře byl tento systém používán právě v Damašku, odkud se za křižáckých válek rozšířil na západ. Umožnil vytkávání složitých vzorů. Vzorování se docílilo soustavou nitěnek, které byly ovládány řadicími šňůrami. Klesání zajišťovala dlouhá olověná závažička, zvedání pak řadicí šňůry. Pro snadnější obsluhu se tyto šňůry soustředily do otvorů dřevěné desky, kde byly označeny čísla nebo písmeny. Vzory se opakovaly po šíři v tzv. raportu. Kolik útků měl raport, tolik otvorů bylo v dřevěné desce. U tohoto stavu byl vedle tkalce ještě další pomocník, který taháním za příslušné šňůry vytvářel potřebný prošlup pro vytvoření vzoru.

1.2.2. Bouchonův systém

Basile Bouchon vynalezl v roce 1725 prošlupní zařízení, v němž byl zvláštním způsobem přitlačován pruh tvrdého papíru. V něm byly podle vzorů tkaniny vyraženy otvory, do kterých pronikaly jehly vzorovacího mechanismu, a tak se ovládaly nitěnky. Tento systém ulehčoval tkaní vzorovaných látek, ale pro vytváření složitějších vzorů byl nepoužitelný. Nikdy se podstatněji nerozšířil.

1.2.3. Falkonův systém

Falkon v roce 1728 Bouchonův systém překonal. Zvedání platin ovládal zvláštní nůž. Zařízení bylo umístěno vedle stavu a také jeho obsluha vyžadovala zvláštní pracovní sílu. Tento systém pracoval přesně a tím umožňoval výrobu i velmi náročných vzorů. Přes všechny tyto výhody se ani tento vynález neuplatnil.

1.2.4. Bubnový systém

V roce 1735 byl vynalezen první vzorovací mechanismus využívající bubnu, do něhož se vsazovaly vyměnitelné kolíčky. Jejich rozmístění se provádělo podle požadovaného vzoru. Kolíčky působily během otáčení na platiny, které ovládaly prošlup. V roce 1799 toto zařízení vylepšil Rakušan Waldheer, který buben umístil přímo na stav. Tím tak

odpadla nutnost další pracovní síly na jeho ovládání. Jeho zařízení bylo předchůdcem Jacquardova systému.

1.2.5. Vaucansonův systém

Vaucanson vypracoval v roce 1745 vlastní vzorovací systém. Tvorba prošlupu byla plně zmechanizována. Tento systém byl ale příliš hlučný a nehodil se pro složitější vzory. S rozvojem textilního průmyslu, ale především se vzrůstajícími nároky spotřebitelů na velikost, složitost a barevnost vzorů tkaniny, bylo nutné zdokonalit vzorovací zařízení.

Těmto požadavkům vyhověl až tzv.:

1.2.6. Jacquardův systém

Autorem tohoto systému byl Francouz Joseph Marie Jacquard, narozen roku 1752 v lyonské textilní oblasti ve Francii. Znal velmi dobře práce svých předchůdců, z nichž využíval některé prvky. V uměleckoprůmyslovém muzeu v Paříži prostudoval model prošlupního zařízení od Vaucansona, které doplnil a zdokonalil.

Jacquardův systém (nazván dle autora „žakárský“) poskytoval prakticky neomezené vzorovací možnosti. A to jak z hlediska velikosti, tak i barevnosti vzorů. Vyloučil i nutnost další pracovní síly u tkacího stavu. Toto zařízení používalo děrované karty, které postupovaly přes snímací zařízení. Právě kombinací těchto děr na kartách bylo možno vytvářet i ty nejsložitější vzory. Karty byly proti horizontálně vedeným jehlám dostatečně přitlačovány. Ty jehly, které pronikaly do otvorů v kartách, vypínaly platiny a ty pak byly nadzvedávány noží. Tím se uváděly do pohybu určité nitěnky, a tak se vytvořil potřebný prošlup.

V roce 1800 byl vynález Ch. M. Jacquarda patentován. Roku 1804 postavil Jacquard model zcela nového stavu a ten znamenal úplný převrat ve vzorovacích mechanismech. Tento vzorovací mechanismus se používá prakticky dodnes.

V Evropě se využívání těchto stavů rychle šířilo. Již v roce 1810 byl stav zaveden v Anglii (na rozdíl od Francie vyráběn celokovový). V roce 1816 také v Rakousku a Prusku, roku 1820 v Rusku.

V Českých zemích se žakáry objevily nejprve v Liberci v roce 1825 a dále pak v Brně, kde je v roce 1839 zavedl F.A.Boner u firmi A.Scholl.

2. Vzorování tkanin

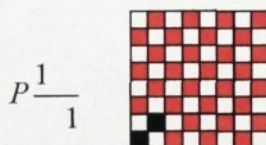
2.1. Vazební možnosti vzorování

Obecně lze u žakárských tkanin využít ke vzorování všech základních i odvozených vazeb. Dále pak vazeb libovolně sestavených podle příslušného vzoru či předlohy. U těchto tkanin se vytvářejí jednotlivé vazby, na rozdíl od listových tkanin, pomocí svých efektů. Jedná se o vzory složitější, rozměrově větší, s velkou střídou vazby.

Nejčastěji používané vazby v žakárském vzorování jsou a to jak základní tak odvozené.

2.2. Vazby základní

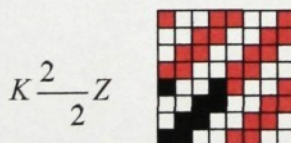
Plátnová vazba (obr. 2.2)

Obr. 2.2: Plátnová vazba

Nejjednodušší a nejhustěji provázaná vazba základní s nejmenší střídou vazby 2/2 (tzn. 2 osnovní a 2 útkové nitě). A stejném vzhledu lící i rubové strany tkaniny.

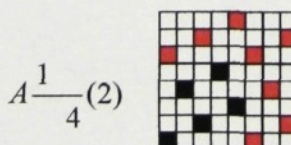
Keprová vazba (obr. 2.3)

Obr. 2.3: Keprová vazba

Vazba v osnovním nebo útkovém efektu vytvářející na tkanině šikmé řádky, u kterých rozlišujeme směr stoupání na levý S a pravý Z. Nejmenší střída vazby 3/3 (tzn. 3 osnovní a 3 útkové nitě). Třívazný kepr osnovní v hustém provázání vlnářských přízí je nazýván laskas. Třívazný kepr útkový ve volném provázání je též nazýván jako vazba kašmírová.

Atlasová vazba (obr. 2.4)

Obr. 2.4: Atlasová vazba

Vazba dle převládajících vazných bodů buď v osnovním nebo útkovém efektu s mírně zrnitým povrchovým vzhledem. Pravidelné atlasy mají vazné body pravidelně a rovnoměrně rozesazeny tak, že se jednotlivé vazné body nedotýkají - tím získávají honosnější vzhled. Jsou hladké s jemným šikmým řádkováním různého úhlu stoupání, které je různé podle použitého postupného čísla při konstrukci vazby.

Pravidla potřebná ke stanovení postupného čísla atlasové vazby:

- nejmenší je číslo 2
- největší je číslo o 2 menší než střída vazby
- postupné číslo nesmí být ve střídě vazby beze zbytku obsaženo
- postupné číslo nesmí být dělitelné číslem, které je ve střídě vazby obsaženo beze zbytku

2.3. Vazby odvozené od vazeb základních

Odvozeniny výše popsaných vazeb jsou:

Odvozeniny vazby plátnové:

ryps - tkanina má charakteristické podélné nebo příčné žebrování; vzniká přidáním vazných bodů po osnově či po útku

ryps pravidelný podélný (obr. 2.3) - stejně široké podélně zesílené žebrování ve směru útku

Obr. 2.3: Ryps pravidelný podélný

ryps nepravidelný příčný (obr. 2.4) - nesterpně široké příčně zesílené žebrování ve směru osnovy

Obr. 2.4: Ryps nepravidelný příčný

ryps šikmý (obr. 2.5) - šikmé žebrování

Obr. 2.5: Ryps šikmý

ryps zpáteční - šikmo stoupající žebrování do určité výšky a šikmo vracející se zpět

panama (obr. 2.6) - **zesílené plátno** - zvětšené plátno s minimální střídou vazby 4/4 tzn. 4 osnovní a 4 útkové nitě; panama může být i vzorovaná

Obr. 2.6: Panama

Odvozeniny vazby keprové:

kepr zesílený (obr. 2.7) - přidáním vazných bodů osnovních nebo útkových vzniká kepr zesílený osnovní nebo útkový

Obr. 2.7: Kepr zesílený osnovní

kepr zesílený obouliční - cirkas (obr. 2.8) - má střidu vazby 4/4; jde o velmi často používanou vazbu zvláště pak u vlnářských tkanin, kde se kepr zesílený obouliční lomený ve střídě nazývá **tyfl** (obr. 2.9)

Obr. 2.8: Cirkas

Obr. 2.9: Tyfl

kepr lomený (obr. 2.10) - vzniká z kepru základního, víceřádkového nebo zesíleného tak, že za určitým počtem nití mění svůj původní směr o 180° tzv. lomením. Lomení může být na způsob ostrého odváznání, neboli lomení po střídě vazby, kde po původní vazbě (nebo její části) následuje lomení šikmého řádku tak, že proti vazným bodům osnovním leží vazné body útkové a naopak. Lomení ve střídě vazby, kdy se po původní vazbě při vracení zpět vazba keprů rozsadí o půl střidy. Na tkanině vytváří příčné nebo podélné stromečkování a zvýraznění této vazby je docíleno použitím odlišného zabarvení osnovy a útku. Vzniká tak vzor podobný rybí páteři, tzv. rybí kostra (fíškret)

Obr. 2.10: Kepr lomený po střídě vazby

kepr hrotový (obr. 2.11) - **zpáteční** - vzniká z keprů základních, zesílených, jedno nebo víceřádkových. Po zakreslení celé střidy vazby, případně její části se vazba vrací opačným směrem. Hrotový kepr může být podélný, příčný s ostrými nebo tupými hroty. S tupým hrotem, kdy poslední nit původní vazby je zároveň první nití opačného směru a s ostrým hrotem, kdy po posledním vazném bodu původní vazby se zakreslí tatáž vazba v opačném směru

Obr. 2.11: Kepr hrotový s tupým hrotem

kepr křížový (obr. 2.12) - je vytvořen z keprů hrotových opačného směru ve střídě vazby; na tkanině se vytvářejí řádky do X

Obr. 2.12: Kepr křížový

kepr víceřádkový (obr. 2.13) - ve střídě vazby má více šikmých řádků oddělených od sebe; pro zvýšení kontrastu se používá tmavá osnova a světlý útek; tkaniny se obvykle nazývají diagonály

Obr. 2.13: Kepr víceřádkový

kepr víceřádkový (obr. 2.14) – zvaný též stojatý, strmý nebo příkrý tvoří šikmé zesílené řádky se sklonem 75° ; vzniká z keprů zesílených, víceřádkových; do vzornice se zakresluje každá druhá (dvoustupňový) až třetí (třístupňový kepr) nit ze základní střídy

Obr. 2.14: Kepr víceřádkový

Odvozeniny vazby atlasové:

atlas nepravidelný šestivazný (obr. 2.15) - vazné body nepravidelně rozsazené tak, aby se vzájemně nedotýkaly

Obr. 2.15: Atlas nepravidelný šestivazný

atlas zesílený (obr. 2.16) - vzniká přidáním osnovních vazných bodů u útkových atlasů, nebo útkových vazných bodů u osnovních atlasů

Obr. 2.16: Atlas zesílený

atlas přísazovaný (obr. 2.17) - vzniká libovolným přísazováním osnovních vazných bodů k základnímu útkovému atlasu; body se přidávají ve dvou i více směrech

Obr. 2.17: Atlas přísazovaný

atlas smíšený (obr. 2.17) - sestavuje se z pravidelných atlasů, jejich postupné číslo se rozdělí na dvě až tři postupná čísla; smíšené atlasy se podobají nepravidelným atlasům; zvláštností je, že se některé vazné body mohou dotýkat

Obr. 2.17: Atlas smíšený

atlas stínový (obr. 2.18) - vznikne postupným zesilováním základních útkových atlasů s plynulým přechodem na vymezené ploše až k atlasu osnovnímu; tkanina dosáhne příslušnou vazbou plastického efektu

Obr. 2.18: Atlas stínový

adriová vazba - jde o zesilený atlas podobající se vazebním efektem šikmým rypsum

Komponované vazby např.:

vařlová vazba (obr. 20) vychází z křížového kepru; tvoří plastický povrch na tkanině ve tvaru čtverečků nebo obdélníků; volně provazující nitě z tkaniny vystupují, nitě hustě provazující se stahují do nižších poloh; vařle může být souměrná, nesouměrná nebo vzorovaná.

Obr. 2.20: Vařlová vazba

krepeřová vazba (obr. 2.21) - vzniká jako složená vazba z vazeb základních, odvozených, nebo jako vazba libovolně sestavená, kdy se v základních vazbách vynechají, či přesunou určité vazné body; základní podmínkou u těchto vazeb je různá hustota provázání osnovních a útkových nití; krepeřová vazba nemá zřetelné vzorování, vytváří zrnitý nepravidelně rozložený zdrsňený povrch

Obr. 2.21: Krepeřová vazba

vazba smyšlená - libovolně vytvořená tkalcovská vazba vytvářející plastický vzor, který se pravidelně opakuje; někdy tato vazba bývá podobná kepru, má však náročnější a větší vzor

2.4. Barevné možnosti vzorování tkaniny

Tkaniny kromě vzorování vazbou můžeme vzorovat také barevně. Je však nutné brát ohled na složitost vazby a barevnost.

Tkaniny podle barevnosti rozlišujeme:

- **hladké** - jednobarevné tkaniny - charakteristické použitím jedné barvy v osnově a stejné, či jiné barvy v útku
- **barevné snování** - vzorování osnovou - charakteristické podélnými proužky, které jsou výsledkem střídání osnovních nití odlišných barev, jemností nebo zákrutů
- **barevné házení** - vzorování útkem - charakteristické příčnými proužky, které vznikají střídáním útků různých barev
- **barevné tkaní** - vzorování osnovou i útkem - u tohoto způsobu je velice nutné správně kombinovat vzor a barvu; špatná kombinace vede k potlačení až zániknutí vzoru na tkanině

Vliv barevného házení a snování na vzor tkaniny

Vzhled tkaniny a střídání jednotlivých nití v osnově a v útku závisí na vazbě tkaniny, snovaném vzoru a tkaném vzoru. Pro vytvoření a zakreslení takového vzoru si musíme zvolit vazbu, ve které budeme danou tkaninu vyrábět a vzor pro snování a házení (tkaní).

3. Žakárské tkaniny

3.1. Žakárské vzory

Jedná se o velkoplošné, často i mnohobarevné, vzory, vyznačující se velkou střídou vazby. Tyto vzory nelze tkát na listových stavech, neboť zvětšovat počet listů nad 25 není z technického hlediska možné.

Proto se pro velké a pestré vzory ve tkanině používá žakárské prošlupní zařízení, které umožňují ovládat větší počet nití nezávisle na sobě. Vzor může být v různých vazbách nebo jejich kombinacích. Uplatňuje se nejčastěji na dekorativních tkaninách, ale i na dámských šatovkách. Název je odvozen od použitého strojního zařízení.

Všeobecné rozdělení žakárských tkanin:

Jednoduché, víceútkové, víceosnovní, s více nit'ovým zvedáním, vícenásobné, útkové gobelíny, osnovní gobelíny, žakárské rypsy, stehové, smyčkové, vlasové, perlinkové.

3.2. Jednoduché žakárské tkaniny a jejich rozdělení

Bohatost a charakteristika vzorování těchto tkanin je dána velikostí stroje a technikou, použitou při tkaní žakárských tkanin. Velikost stroje je spojena s roztečí žakárského stroje. Roztečí rozumíme vzdálenost jehel a velikostí stroje počet vzorových platin. U jednoduchých žakárských tkanin jde o vytkávání tkaniny s jednou osnovní a jednou útkovou soustavou.

Vzory se vytvářejí několika způsoby:

- umístěním neboli tzv. raportováním libovolného motivu do půdy libovolných vazeb; motivy mohou mít různou velikost i efekt
- vytvořením velkých vzorů různých tvarů rozlišených vazebně v celé šíři tkaniny nebo jejím podílu (například damašky); nejčastěji jde o použití geometrických a ornamentálních vzorů, květin apod.

3.3. Raportování motivu jednoduchých žakárských tkanin do půdy vazeb základních

Půda plátňová

Příkladem takovéto vazby jsou osnovní a útkový štruktura na plátňové půdě. Takto vytvořený vzor je plastický a na tkanině dobře vyniká. Často se používá na dámské oděvní tkaniny, které se po utkání barví v kuse.

Půda keprová

Tyto tkaniny mají vzor tvořený osnovním, útkovým, případně oběma efekty. Z různých materiálů se touto technikou tkají tkaniny na dámské šatovky.

Půda atlasová

U vzorů větších ploch (např. geometrických obrazců, které mají dlouhé příčné nebo podélné strany), je nutné vazbu v půdě i vzoru přizpůsobit ostrému odvážení. Jen tak je možno dosáhnout čisté kontury vzoru. Vzor se na technickém výkresu patronuje podle tužkou nakreslené kontury, bez ohledu na vazbu v půdě i ve vzoru. Takto vzorované tkaniny se používají na ložní povlaky, matrace, nábytkové potahy, ale i dámské šatovky.

3.4. Raportování motivu jednoduchých žakárských tkanin do půdy vazeb odvozených

Půda rypsová

Nejčastěji mají tuto vazbu v půdě dámské oděvní tkaniny z vlněné příze česané s velkou dostavou v osnově.

Půda krepová

Tento způsob vzorování se často používá při tkaní z viskóзовého hedvábí, které se po utkání barví v kuse, většinou v jemných pastelových odstínech. Takto vzorované tkaniny se používají na dámské prádlo a blůzy.

Půda kanavová

V praxi nahrazují pravou perlinkovou vazbu. Jsou používány při tkaní záclonových, ubrusových a dámských oděvních tkanin.

4. Inspirační zdroje, nové materiály a design

Jsem velice ráda, že to, o čem se chci nyní zmínit v následujících řádcích, jsem viděla na vlastní oči a dokonce jsem měla i tu možnost vystavovat vlastní navržené textilní vzory. Bylo to v lednu, kdy ve Frankfurtu nad Mohanem, jako každý rok touto dobou, probíhal jeden z největších evropských textilních veletrhů - **Heimtextil 2002**

4.1. *Není cesty k individualitě, individualita je cestou*

Toto byl ústřední slogan letošního veletrhu. Zaujal vás? Potom vězte, že se jedná o základní myšlenku nového směru v oblasti textilních materiálů. Prostě popust'te uzdu své individualitě a fantazii. Zároveň ale buďte přístupní novým názorům na rozdílnost kultur, radí odborníci. Největší evropský textilní veletrh, to nejsou jen poslední tendence a trendy. V daleko větší míře než elegantní design a nové materiály zde byla i letos zastoupena tzv. komerce. Podle ověřené skutečnosti: Kdo platí, ten i vystavuje. Ale pojďme se podívat jaké jsou vlastně ty nové trendy pro rok 2003?

Textilní tvůrci diktují materiálům především fantazii v návaznosti na technické možnosti, a to vše ovlivněné snahou po individualitě a exkluzivitě. V oblasti designu a vzorů sice můžete klidně sáhnout k osvědčené geometrii kostek a pruhů či stále oblíbeným květům, zelenou má však i tzv. nostalgie východní Evropy, tapetové vzory z 50. a 60. let, případně vliv kybernetiky. S ohledem na tyto trendy to budou látky vynikající transparentností, uzavřeností, sendvičovým efektem, oboustranností (tzv. dubl) a lesklými až lakovými povrchy. K tomuto směru významně přispívá i uplatnění nových technologií v praxi, což se dotýká prakticky veškeré produkce textilních materiálů – tkaných, pletených i netkaných. Jejich kvalita neustále vzrůstá, přibývá nových struktur a vzorů i nejrůznějších ornamentálních aplikací. Při výběru textilních materiálů ať už pro vás samé, dům či byt se přestaňte bát a klidně dejte naplno rozvinout fantazii. Individualita a osobitý styl mají zelenou!

Být více než jen zdání

Exploze barev a fantazie, masivní návrat tisků, pestře tkaných látek a žakárových vzorů ve větším počtu barev. Ve skutečnosti tomu však tak úplně není. Největšími vítězi jsou stále jednobarevné materiály. „Více materiálu, více obsahu a méně dekorace“. Požaduje se modernost s určitou dávkou přepychu, chladnější, spíše inteligentní, než dekorativní. Mohou to být hustě tkané bavlněné/vlněné kvality s příměsí kovových nití,

pěřově lehké, avšak také kompaktní směsy nylonu/lnu s hedvábným leskem nebo prodyšné tkaniny z bavlny/nylonu, provrstvené silikonem. A to vše s obezřetně a zajímavě neklidným povrchem.

Pokud jde o barvy, jedná se o něžné, jasné pastelové odstíny v čistých barvách písku a tabáku, příležitostně v teplých vibrujících odstínech červené, žluté, oranžové a tyrkysové. V neposlední řadě se však také nabízí morbidní odstíny fialové, slézové, modré a střední šedi. Výběr barev je výrazně diferencovanější oproti předcházejícímu roku.

Žakáry platí ve všech provedeních za nenahraditelné svědky vysokého tkalcovského umění. Zde ustupují do pozadí květinové, často sdružené motivy ve prospěch moderních příležitostně dokonce japonsky působících grafických vzorů. Příkladem toho jsou skupiny proužků nebo náznaky op-artu, vždy však jednobarevné a diskrétní. Dále některé minimální tisky, gobelínové vzory a vzory tapiserií, svěží skotské vzory a výšivky s klasickými, dobře známými obrazy.

Aby se čelilo nebezpečí přílišného klidu, jsou nabízeny též kolekce se skrytými „zlatými hřeby“. V nich dominují brilantní lesky, kovové příze, efekty světla a stínu, jakož i tkaniny provrstvené fóliemi.

Letní svěžest

Také v tomto roce přetrvává trend jemných a vzdušných materiálů. Tkaniny organza s vypalovanými vzory jsou favoritem pro ubrusy, běhouny a soupravy. Svěží optický vzhled se prosazuje v dezénech - většinou s květinovými motivy. Látky se opět ve větší míře projevují lesklé - od lesku jemného až po intenzivní.

Lesk a struktura

Nové textilie se vyznačují matným/lesklým efektem pro elegantní styl, čehož se docílí subtilními směšovými přízemi. Lesk se uplatňuje tzn. lesklé tafty, rafinované šanzány. Lesk se objevuje též ve formě vetkávaných, jako dech jemných stříbrných a zlatých lurexových nití.

Měkké příze buklé a vyspělé tkalcovské techniky dodávají látkám nejzajímavější povrchové struktury.

Asijska jasnost

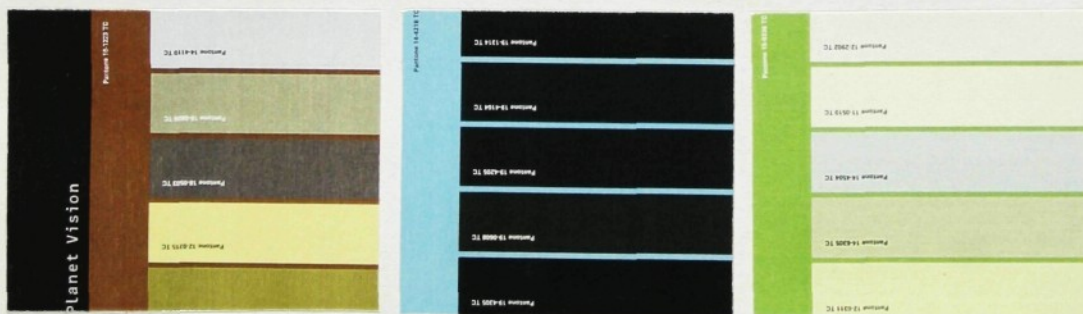
Přísné linie při vzorování a decentní optický vzhled použitých materiálů umožňuje vznik obrazů z dálného východu. Od doby, kdy se začala v Evropě rozšiřovat Sushi - kultura, by si lidé rádi též doma stolovali podle asijského vzoru.

4.2. Módní tendence pro rok 2002

Tři barevné módní trendy jak je pro tento rok navrhnul holandský expert na textilní design Gunnar Frank.

Trend č. 1: PLANET VISION (obr. 4.1)

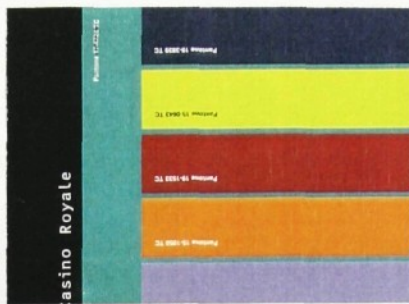
Textilní trend vynikající nezvykle moderním pojetím barevných kombinací. Uplatní se zejména ve sportovním stylu, mladém prostředí. Charakteristický je pro něj výstřední až futuristický design, cizí mu není ani navracející se pop-art z období 60. a 70. let minulého století. Spojovacím prvkem základních odstínů je hnědá (viz vzorník 1). Všechny barevné kombinace se pak setkávají na neutrální půdě světlých šedobéžových a černých barev (viz. obr. 4.2, 4.3).

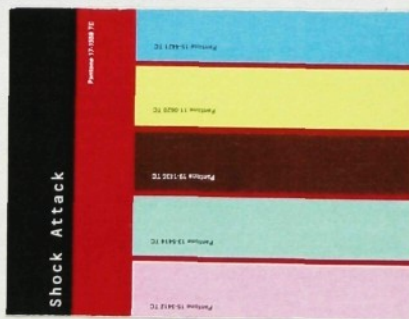
Obr. 4.1: Planet Vision

Trend č. 2: CASINO ROYALE (obr. 4.2)

Barevný směr charakteristický klasickým, zároveň ale trochu romantickým rysem. Při běžném pohledu na tuto škálu se možná leckomu vybaví elegantní a zároveň poněkud moderní atmosféra New Yorku 30. let minulého století. Ta byla proslulá okouzujícími materiály a ušlechtilou paletou barev. Řadu pěti doporučených odstínů k sobě pojí petrolejově zelená (viz vzorník). Neutrální půda světlých šedobéžových a černých tónů je pak základem pro další barevné kombinace podobně jako v případě trendu Planet vision.

Obr. 4.2: *Casino Royale***Trend č. 3: SHOCK ATTACK (obr. 4.3)**

Skutečně šokující! Hlavní náplní tohoto trendu je směs křiklavých, pro někoho opravdu šokujících barev. Provokující škálu přitom umocňuje spojující červená. Typické jsou pro něj nové, moderní materiály, zušlechtněné až do tzv. zrakového postižení, a živý, humoristický, supermladý pohled na svět. K potřebnému utlumení slouží opět neutrální tóny světlých šedoběžových a černých odstínů. Mimo tento výčet barevných odstínů stanovil Gunnar Frank ještě dalších pět „všudypřítomných“ základních barev. Je to modrá, zlatá, petrolejová, červená a olivová.

Obr. 4.3: *Shock attack*

5. Japonské umění - „studna nápadů“

Mou vlastní inspirací kromě již zmíněných byla také jednoduchost a zároveň nápaditost. Zdánlivě se tyto dva pojmy vylučují. Já si však myslím, že tomu tak není. Stačí se podívat na japonské vzory.

Hlavní ideu své práce jsem našla v knížkách se starými japonskými vzory. Do jejich obsahu se vám byť jen velmi okrajově pokusím umožnit nahlédnout.

5.1. *Tradiční malé a středně velké japonské vzory*

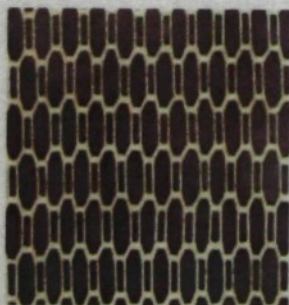
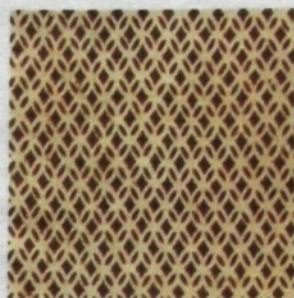
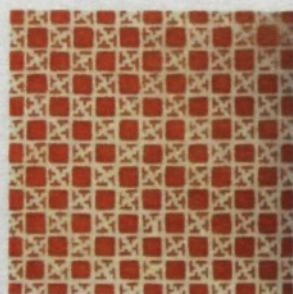
Jedná se o malé barevné vzory, které vznikají kombinací nebo dělením nepatrných prvků jako při *EDO KOMON KIRE* (drobně vzorovaná látka). U vzorů, které jsou označovány *KOMON* (malé vzory), se jedná o malé vzory, které slouží ke zdobení částí oděvů, lýkového papíru nebo jiných uměleckoprůmyslových předmětů a předmětů každodenní potřeby.

CHU-GATA-MON (středně velké vzory) nepředstavují velké květiny nebo ptáky jako u *YUZEN* (arabesky) – vzorů, jedná se spíše o vzory větší ve srovnání se shora již popsanými. *SARASA* (arabesky) a *SHIMA* (pruhy) vzory pocházejí původně z ciziny, ale byly japonskou kulturou přijaty. U *KOMON* vzorů se však jedná o typicky japonské vzory, které vznikaly bez cizího vlivu a byly dále rozvíjeny.

KOMON vznikly po začátku *EDO* éry (1604-1868), jejich historie sahá více 300 let nazpět. Malé vzory vycházejí z *EDA*, kde byly rozvinuty pro *KAMISHIMO* (oděv samurajů). Tyto jedinečné vzory byly tehdy používány různými feudály. Některé vzory byly určeny pouze pro tyto feudály a nikoliv pro prostý lid. V druhé polovině *EDO* éry, kdy v zemi zavládl mír a vzrostla moc lidu a tyto *KOMON* (malé vzory), které třída Samurajů považovala za svůj majetek, byly nyní používány také prostým lidem. Zároveň vznikaly četné jedinečné vzory, které se mezi obyvatelstvem rozšířily. Jedinou výjimku tvořil *TOMEGARA* (zvláštní vzor) feudálních pánů. U vzorů samotných se meze fantazii nekladly. Inspiraci nacházely v přírodních jevech (např. krupobití, déšť aj.). v jednotlivých ročních obdobích, ale i v jevech okolního světa. Malé vzory získaly nejdříve velkou oblibu u obyvatel měst, kteří je používali na svých oděvech. Postupně si je oblíbilo i japonské divadlo *KABUKI*. Zde vznikla z malých vzorů *KOMON* a vzorů *CHUGATA* elegantní verze. Ta udávala tón nové módy. Tehdy se začalo s přejímáním vzorů na vatovaných hedvábných oděvech japonských herců a jejich tiskem na papír.

Tento papír s tiskem malých vzorů **KOMON** byl u žen stále oblíbenější. Mimo to se z tohoto druhu papíru začalo stále více přecházet k výrobě šatů pro „oblékačky panenky“, obrázkových papírových hraček a také **CHIYOGAMIS** (papír se vzory ve veselých barvách). Ten byl používán obzvláště k polepování menších uměleckoprůmyslových předmětů a byl u lidí velmi oblíben.

Aby se tak historie **KOMON** vzorů zachovala, byly tyto informace shrnuty a formou ^{vzorových knih vytištěny.} tzv. Za našich předků tyto vzory prožily největší rozkvět a byly mezi lidem velmi rozšířené a oblíbené. S koncem druhé světové války upadly tradiční vzory rychle v zapomnění. Aby se vzory uchovaly i pro příští generace, bylo nezbytné zveřejnit reprodukci **KOMON** vzorů v moderním stylu, aby tak zájemci o tento druh umění mohly ocenit jejich jedinečnost.

Obr. 5.1: Tradiční malé a středně velké japonské vzory

5.2. Tradiční japonské vzory pruhů a mřížek

Dlouho do období *MEIDSCHI* (1868-1912) používali Japonci pro slovo „pruhy“ dvě rozdílná *KANJI* (čínská písmena), která byla obě vyslovována *SHIMA*, ale zároveň se nepatrně odlišovala. Jedno znaménko znamenalo „pruhy“, druhé „ostrov“. Dříve byly pruhované textilie dováženy ze vzdálených ostrovů do Japonska, takže znaménko *SHIMA* přijalo s významem „ostrov“ také význam „pruhy“.

Pruhované textilie se dostaly do Japonska poprvé v době *MUROMACHI* (1392-1572) na tzv. *KANGO* lodích (obchodní lodě). Jejich náklad se sestával z hedvábných látek, dalšího zboží z hedvábí a několika štůsků pruhovaných bavlněných látek, které v této době ve vyšších vrstvách stále více přicházely do módy. Tyto oblíbené látky nazývané *KANTO* (*KANTOW*, *KANTOH*) se používaly pro části oděvů a mimo to sehrály významnou roli při čajové obřadu. Při něm bývaly používány pro balení drahocenných čajových šálků a jiných předmětů.

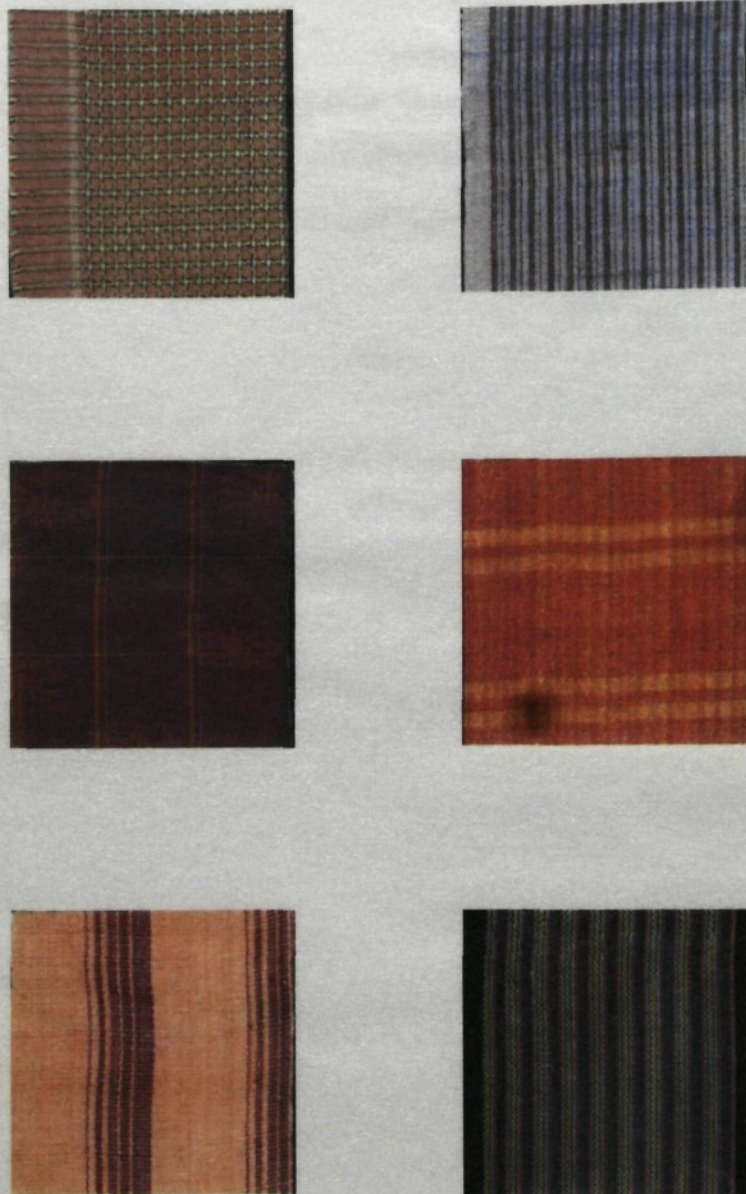
V době *AZUCHI-MONOYMA* (1573-1603) přijížděly první lodě *NAMBAN*, na kterých evropské posádky přivážely do Japonska skleněné zboží a hodiny. S těmito novými předměty byly dováženy také textilie z Indie, Jávy, Luzana a různých evropských zemí. Od této doby byly dodávány do Japonska pruhované bavlněné látky. Tyto světlé a „živě“ barvené látky byly v Japonsku doposud málo známé. Líbily se jak feudálům, tak i prostému lidu, který je nazval *SANTOME*, *JAGTARA* a *KAPITAN*.

V době *EDO* (1604-1867) se objevily z Indie „živě“ barvené látky *TOZANJIMA*, které nosili zámožní lidé s vybraným vkusem. V době *GENROK* (1688-1704) dávali herci divadla *KABUKI* přednost látkám *TOZANJIMA*, a tím ovlivnili módu prostého lidu. *TOZANJIMA* byly používané nejen na kimona, ale i na kabely, *TABI* (japonské ponožky), *HAPPI* (pláště) a *HAKAMA* (kalhotové sukně se sklady). Poptávka po pruhovaných látkách byla v té době tak vysoká, že nemohla být pokryta jen pouhým dovozem. Proto začali Japonci tuto látku vyrábět sami, aby udrželi rovnováhu mezi poptávkou a nabídkou. Vývoj pokračoval ve venkovských oblastech rychle, takže doba *EDO* prožívala rozkvět v samostatné ruční výrobě tkaných látek. Rostoucí obliba tkaných látek vyžadovala uchovat vzory na pruhované látky. Pro výuku jedinečného druhu a způsobu metod tkaní bylo nutno originál kopírovat a tuto znalost předávat z jedné generace na druhou. Proto vlastnila každá domácnost mimo tkalcovského stavu také *SHIMAHIAE*, *SHIMATEBIKI*, *NOYOKAGAMI*, nebo také *BENRICHŌ* (vzorové knihy). Zevnějšek těchto knih byl velmi jednoduchý, ale o to bohatší byl jejich obsah.

Přinášely nepřeberné množství úvodních a kreativně dále rozvinutých vzorů. Každá z těchto knih představovala cenný rodinný poklad měla pro rodinu velký význam a vážnost. V některých *SHIMAHIKAE* byly vzory látek vloženy nedbale, v jiných byly uspořádány velmi pečlivě, každý vzor měl krásné, výrazné, barevné tóny. Kladl se zde menší důraz na techniku provedení. Šlo především o tradici a podíl jednotlivých členů rodiny na zachování vzoru.

V současnosti je velmi obtížné sehnat kdysi tak běžnou „učebnici“ vzorů. Po porážce Japonska ve druhé světové válce se totiž většina těchto vzorových knih ztratila. Přesto nám někdy štěstí i náhoda umožní takovou „učebnici“ sehnat třeba na dražbě knih z antikvariátů. To potom srdce sběratele zajásá!

Pro ostatní jsou určeny „publikace“, kde jsou reprodukovány vzorové knihy dřívějších dob Japonska. Jedná se přitom o moderní verzi *SHIMA* a *KOSHI HIKAECHO*. Je zde záměrně uvedeno mnoho vyobrazení na úkor dlouhých textů a vysvětlivek. Vždyť právě vyobrazení hraje u vzoru stěžejní úlohu! A jistě i pro dnešní i příští generaci budou, tak jako pro tu minulou, nezměrnou inspirací. Ovlivní tak moderní vzory dneška i zítřka, stejně jako ovlivnily mne.

Obr. 5.2: Tradiční japonské vzory pruhů a mřížek

6. Návrhy desénů a jejich realizace

Desény jsem navrhla na základě studií starých japonských vzorů, které mne inspirovaly nejen svou barevností, ale především svou jednoduchostí a krásou.

Další, podstatný vliv na mou práci měli nemalé možnosti podniku KOLOVRAT, ČM s.r.o., kde jsem své návrhy realizovala. Po první schůzce, prohlídce továrničky a zkonzultování všech možných a nemožných variant zrealizování, jsem návrhy přepracovala dle potřebných požadavků do konečné fáze.

Předpokladem je, aby výtvarná předloha (návrh desénu) byla zhotovena se zřetelem na technické možnosti použité tkací techniky. Např. velikost raportu (šíře vzoru) je závislá na počtu vzorových platin. Charakter zpracování (jemnost kresby a velikost detailů) by měl respektovat použité materiály (tj. jejich sílu i barevnost) a předpokládané dostavy tkaniny.

6.1. *Postup při počítačovém zpracování žakárských vzorů*

1. Příprava výtvarné předlohy pro sejmutí skenerem

- propočet velikosti raportu vzoru na počet osnovních a útkových nití dle dostavy tkaniny
- určení počtu barev na předloze a přiřazení žakárských vazeb k jednotlivým barvám.

Vazby volíme se zřetelem na kvalitu a její použití. Na zřeteli musíme mít rovněž další požadavky, které tato tkanina musí splňovat, např. pevnost v oděru – zde nelze použít vazby s dlouhými flotážemi nití atd.

2. Sejmutí výtvarné předlohy skenerem a redukce barev

Sejmutí výtvarné předlohy pomocí skeneru se provádí se zadáním takového počtu bodů v ose x (šířka) a v ose y (výška), jež odpovídá skutečnému počtu nití ve tkanině, tj. dostavě tkaniny. Po sejmutí je nutno zredukovat počet barev na seskenované předloze, což lze provést většinou několika způsoby. Kvalitu sejmuté předlohy výrazně ovlivňuje i kvalita použitých barev na výkresu a jejich stejnoměrné pokrytí plochy. Počet barev po redukci musí odpovídat skutečnému počtu použitých vazeb.

3. Čištění a příprava barevné předlohy

Po sejmutí předlohy skenerem se musí jednotlivé barevné plochy vyčistit od bodů jiných barev, prokreslit kontury vzorů a provést kontrolu, zda vzor navazuje na hranicích raportu. Specifickou vlastností počítačových programů pro zpracování

textilních vzorů je řada funkcí. Ty umožňují libovolné zraportování vzoru, což je pomůckou hlavně při raportování vzorů nových.

4. Překódování barev žakárskými vazbami a příprava strojových dat

Před nasazením jednotlivých vazeb je nutno ověřit, zda počet nití v raportu je dělitelný beze zbytku střídou všech použitých vazeb tak, aby vazby na sebe po raportu navazovaly. Pokud není střída některé vazby obsažena v raportu beze zbytku, musí se zajistit start této vazby v motivech na hranici raportu tak, aby vazba plynule pokračovala. Ta část vzoru je pak označena odlišnou barvou.

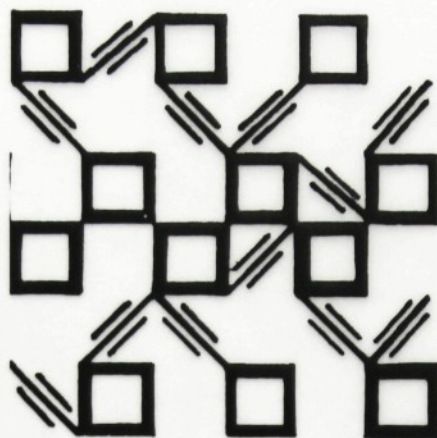
Nasazení vazeb (resp. překódování barev vazbami) lze opět provést několika způsoby. Záleží na typu tkaniny a na individuálním přístupu desinatéra. Po nasazení vazeb je nutné v celé ploše zkontrolovat, zda se nevyskytují delší flotáže nití, než je u použitých vazeb povoleno. Ty mohou vzniknout při setkání dvou různých vazeb na hranicích jednotlivých motivů. K tomu slouží vyhledávací program, který určené flotáže najde a označí odlišnou barvou. Odvázání vyhledaných flotáží lze provést opět několika způsoby. Záleží na jejich množství a na typu tkaniny a vazeb.

U strojových dat (tj. programu pro elektronický žakárský stroj nebo vytloukací stroj) nesmí chybět i zadání programu pro tkaní krajů, pro podavače barevné záměny, zadání různých útkových dostav atd.

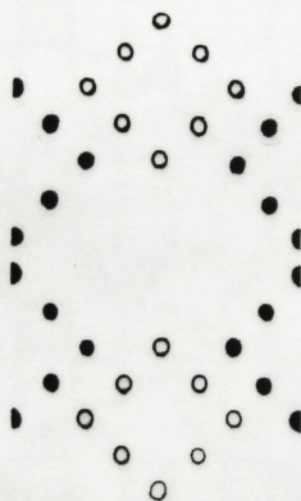
Desény byly vyvzorovány v textilním programu SUCCESS firmy TGA (Textile Graphic Art) Munchen-SRN

6.2. Desény a jejich základní sřída vzoru

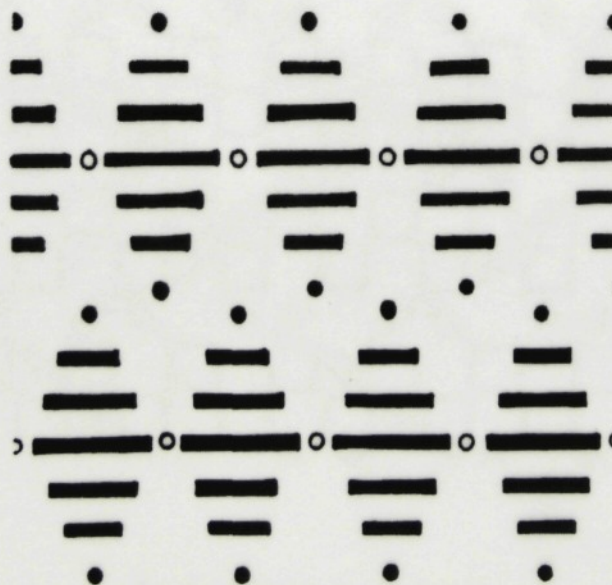
- střída vzoru „kostička“, „puntíček“ a „hadovka“ (viz obr. 6.1, 6.2 a 6.3)
- desén „kostička“, „puntíček“ a „hadovka“ (viz obr. 6.4, 6.5 a 6.6)
- počítačové zpracování vzorů v měřítku 1:1 (viz příloha 7)
- část patron vzorů „kostička“, „puntíček“, „hadovka“ (viz příloha 8)
- použité vazby (stejně pro všechny vzory viz příloha 9)

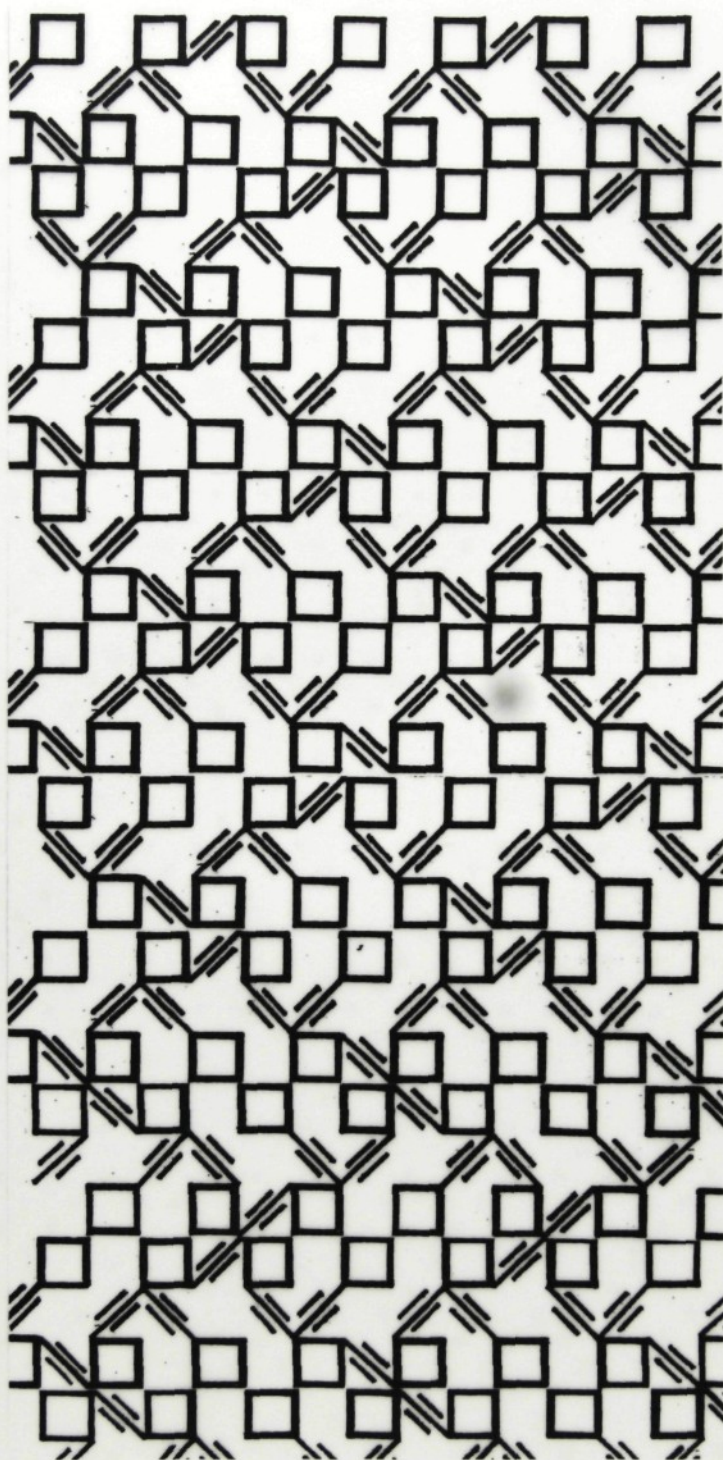
Obr. 6.1: Střída vzoru „kostička“

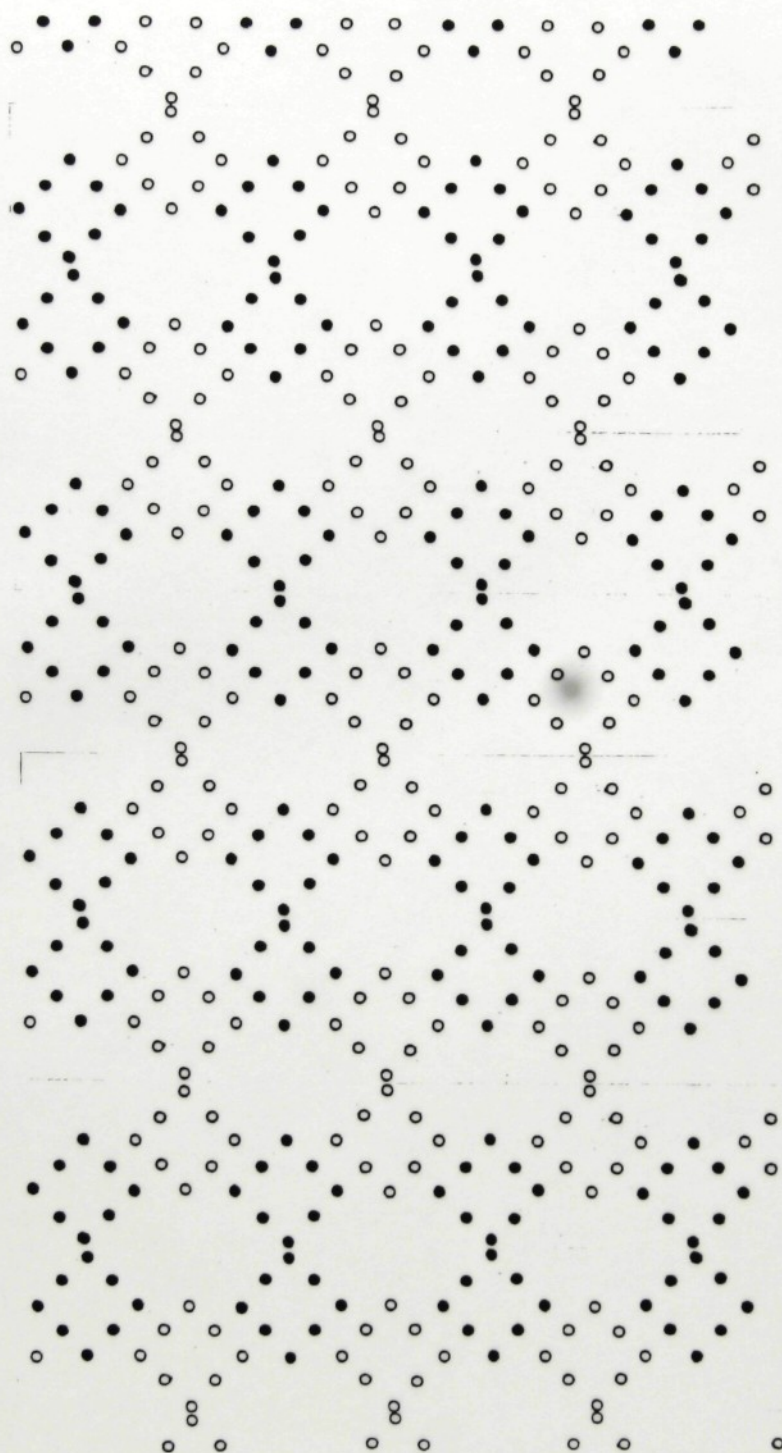
Obr. 6.2: Střída vzoru „puntíček“

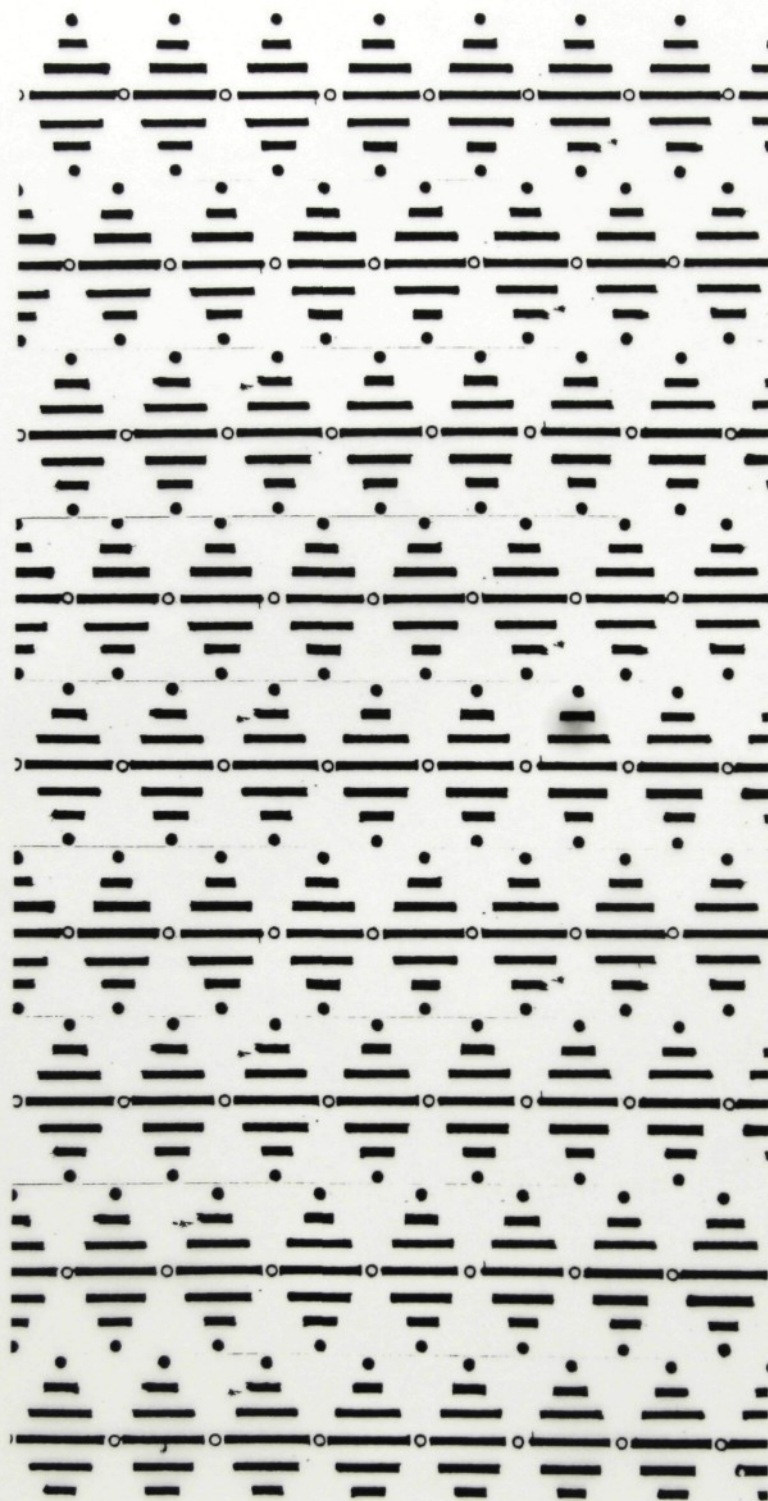
Obr. 6.3: Střída vzoru „hadovka“

Obr. 6.4: *Desén vzoru „kostička“*

Obr. 6.5: *Desén vzoru „puntíček“*

Obr. 6.6: *Desén vzoru „hadovka“*

6.3. Základní výrobní údaje desénů

Materiálové složení tkaniny: 53PE a 47VI

- **osnova:** polyesterové hedvábí, kraje viskóza, perlinka polyesterové hedvábí
- **útek:** viskóza, viskózové hedvábí lesk

Hmotnost tkaniny: 365 g/bm

Šíře tkaniny: 150 cm

Dostava útku konečná: 99 út/cm

Šíře zboží v paprsku vč. krajů: $1,58 + 3 = 1,6$

Prošlupní zařízení: žakárské

Zanášení útku: jehlové

Počet nití pro kraje: 32

Návod do brda: á 1 nit do očka

Číslo paprsku: 112

Celkový počet zubů: $1\,760 + 8$

Návod do paprsku: á 6 nití do zubu

Snování: pásové

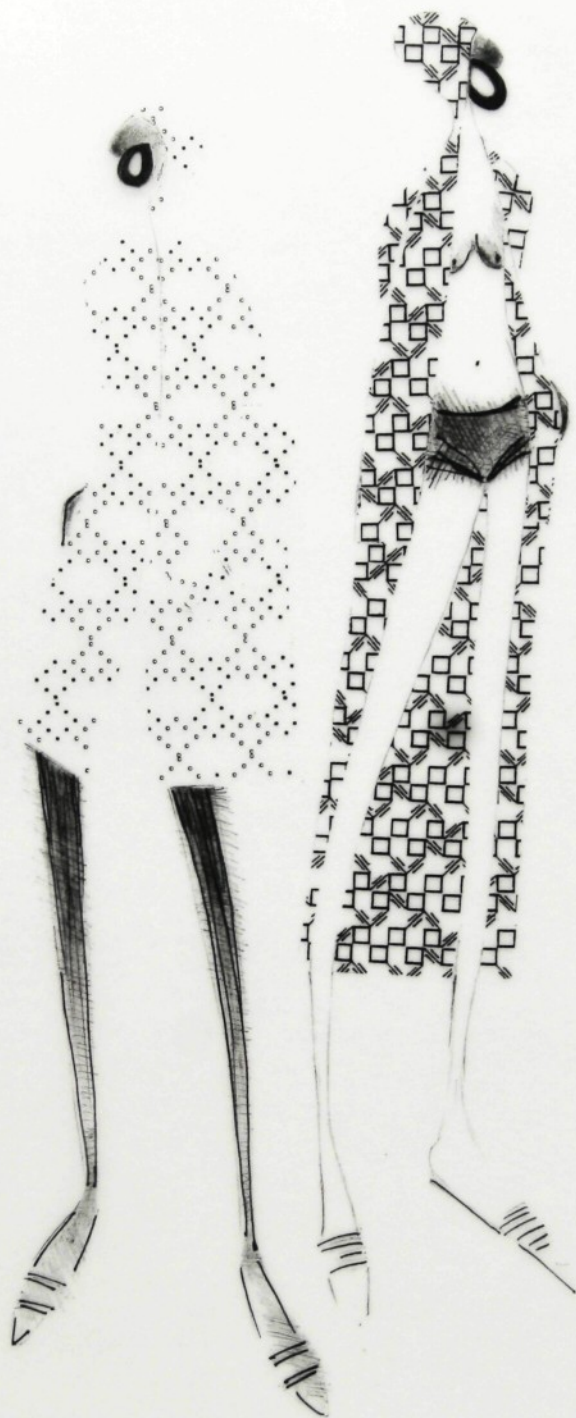
Snovaná délka: 1 800 m

Tkací stav: elektronický žakár DORNIER H050 (viz. příloha 6)

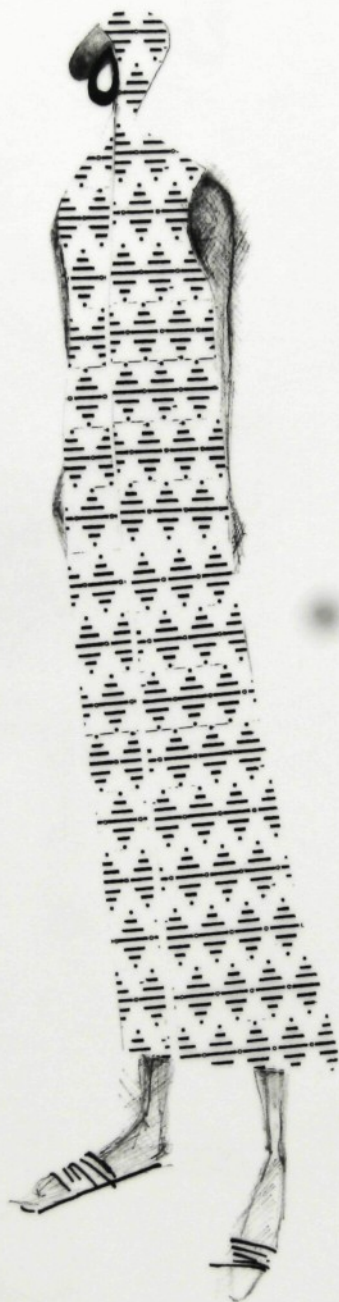
7. Návrhy oděvních kreací a jejich realizace

Inspirací pro oděv mi byla samotná látka. Látka se svými vlastnostmi i výrobní technologií řadí mezi dekorační tkaniny. Já jsem si ji však právě pro tyto některé „dekorační“ vlastnosti (např. určitá tuhost a tím dobrá tvárnost) zvolila. Použitý materiál měl však i svou Achillovu patu - velkou třepivost. Snažila jsem se klást co největší důraz na vzor a to také tím, že jsem ho střihem narušila co nejméně. Volila jsem tedy ten nejjednodušší střih, který dá možnost vzoru vyniknout.

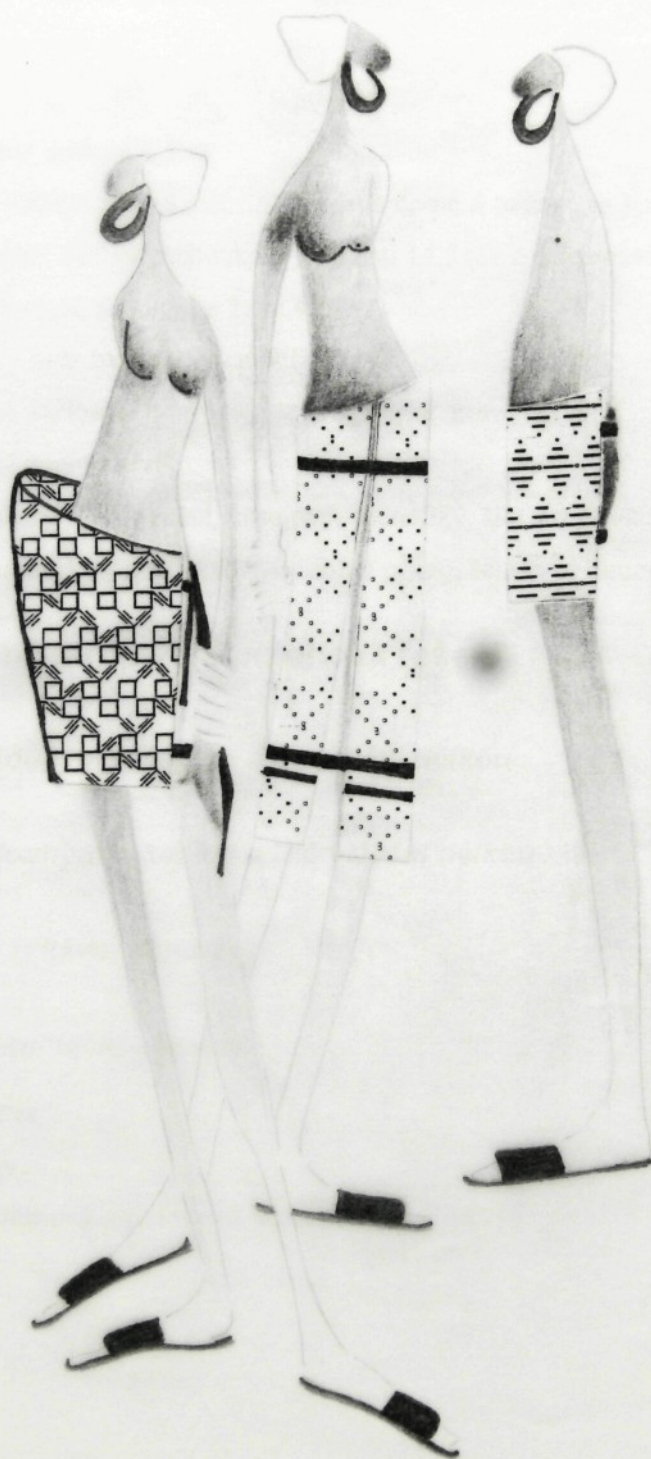
Celá tato oděvní minikolekce je jen jaksi takovou malou tečkou za „mou cestou za vzorem“. Stěžejní pro mne bylo samotné vyvzorování desénu, kterému jsem vše ostatní podřídila, a který pro mne byl tím hlavním cílem. A jedna z možností, jak ho předvést, je právě tato minikolekce plášťů a variabilních tašek - sukní.

Obr. 7.1: Návrh plášťů

Obr. 7.2: Návrh pláště

Obr. 7.3: Návrhy variabilních tašek - sukni

7.1. Použité materiály a pracovní prostředky určené k šití

Použité materiály: vlastní vyvzorovaný materiál ve složení 53PE a 47VI, v černo-běžovo- stříbrném provedení.

Symbols údržby:

Pracovní prostředky určené k šití:

- **šicí nitě** - polyesterové šicí nitě v barvě černé a béžové, o jemnosti 10 tex a délce návínu 100 m, stehovka o jemnosti 14,5 tex a délce návínu 500m.
- **suchý zip** - v černé barvě a 2 cm šíři.
- **vlizelín** - v šedé barvě a 90 cm šíři..
- **kreslicí a střihací pomůcky** - krejčovské pravítko, křída, nůžky, oděvní kopírovací papír, rádýlko.
- **šicí pomůcky** - jehly ruční i strojové, špendlíky, šicí stroj HUSKVARNA.
- **žehlicí pomůcky** - žehlička ETA, žehlicí prkno, žehlířské rameno.

8. Konstrukční, střihová a polohová řešení

8.1. Plášť s dlouhým rukávem a poloviční délkou

8.2. Plášť s dlouhým rukávem a tříčtvrteční délkou

8.3. Plášť bez rukávu, dlouhý

8.4. Tři variabilní tašky - sukně

- technický nákres
- tělesné rozměry
- konstrukční, střihová a polohová dokumentace

TECHNICKÝ NÁKRES

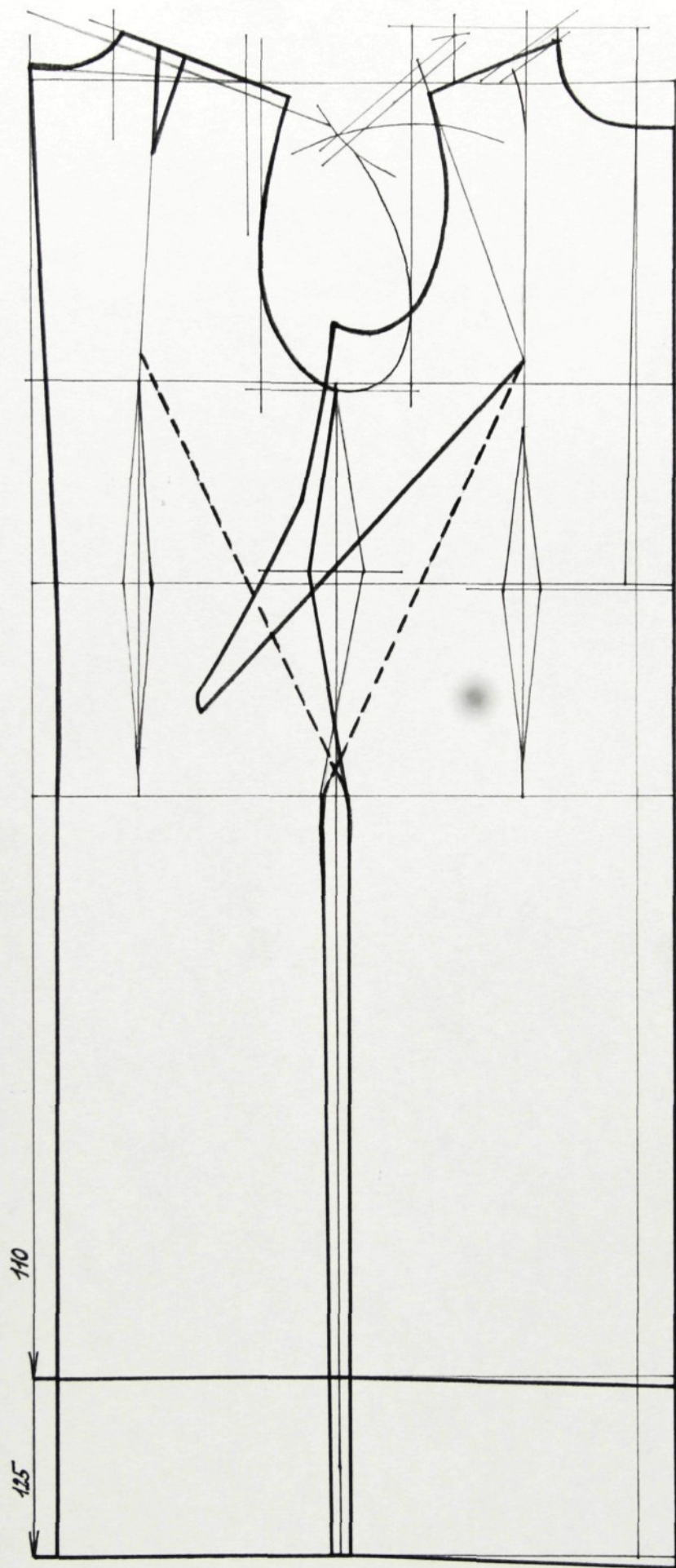
Velikost 38
170 - 87 - 90

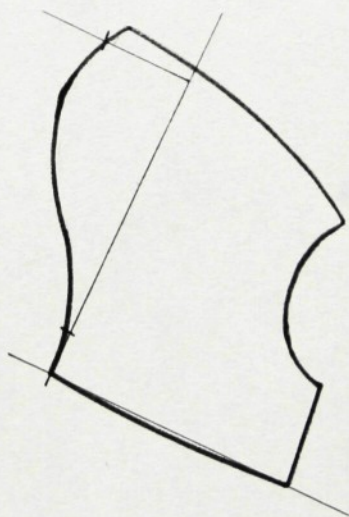
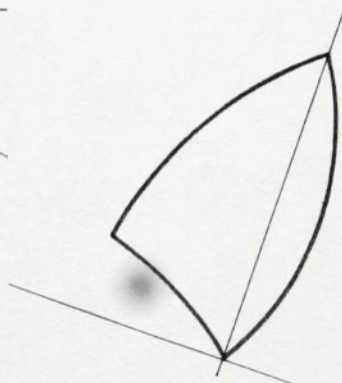
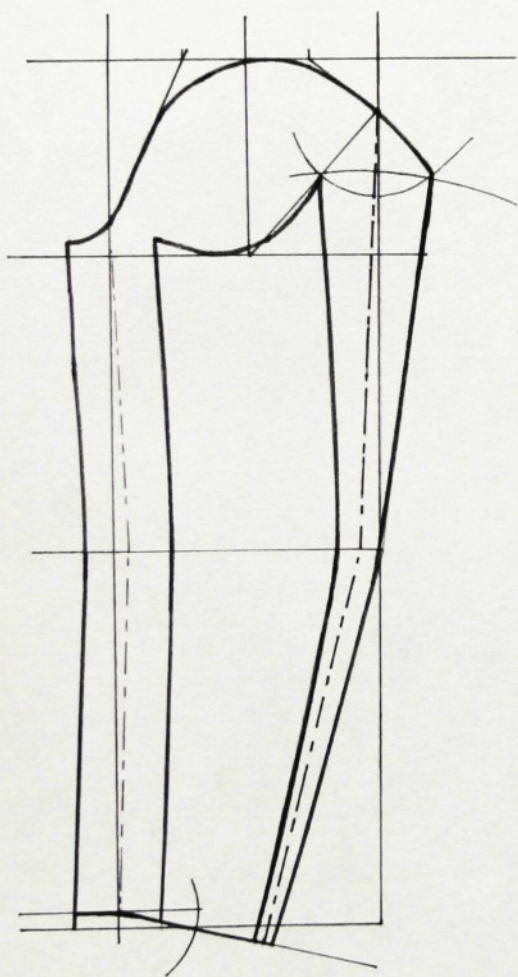

	[cm]
výška postavy	177
obvod krku	33
obvod hrudníku	87
obvod pasu	64
obvod sedu	90
obvod zápěstí	15
obvod hlavy	53,5
délka zad	42
délka rukávu	60
délka oděvu	110 a 125

	[cm]
hloubka sedu	18
hloubka prs	67
šířka zad	36
šířka ramen	14

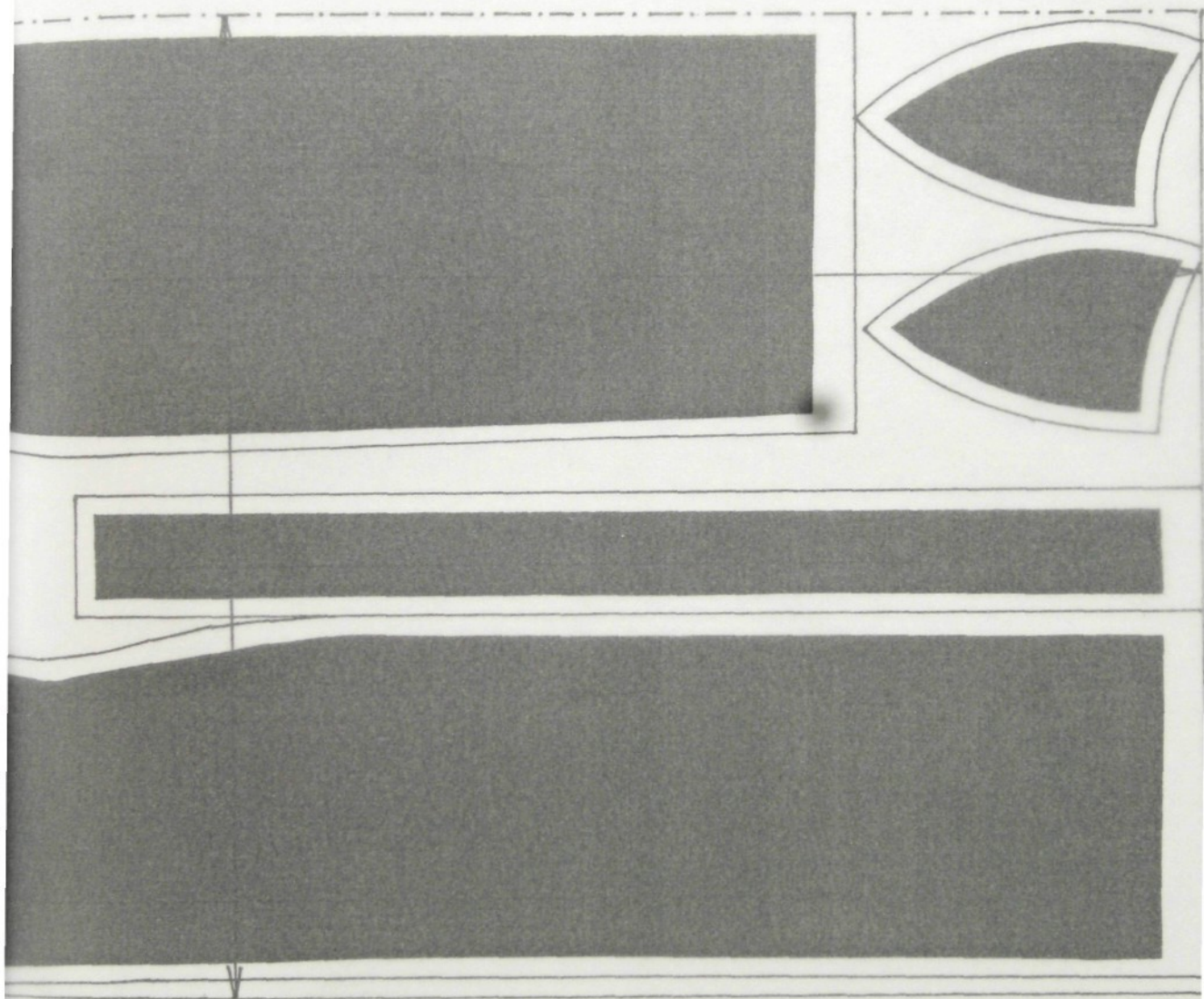
KONSTRUKCE STŘIHŮ V MĚŘÍTKU 1:5

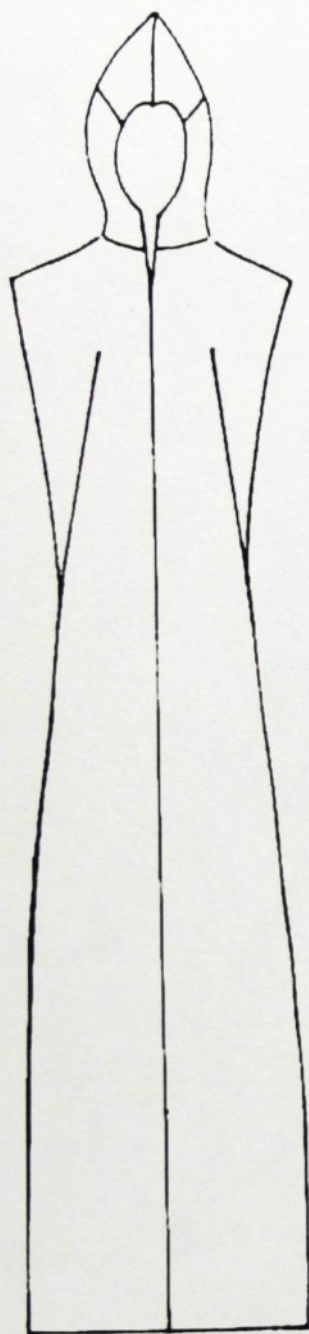

POLOHOVÝ PLÁN V MĚŘÍTKU 1:5

- 1 - přední díl 2x
- 2 - zadní díl 2x
- 3 - boční díl kapuci 4x
- 4 - středový díl kapuci 4x
- 5 - podsádka 2x
- 6 - vrchní díl rukávu 2x
- 7 - spodní díl rukávu 2x

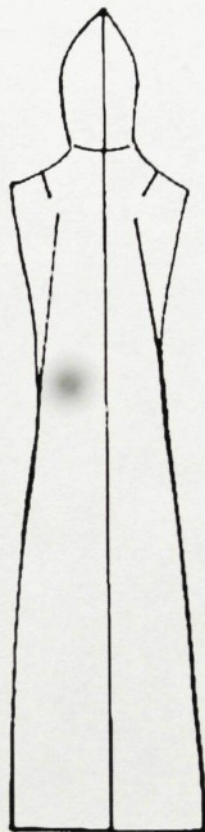

TECHNICKÝ NAKRES

Velikost: 40

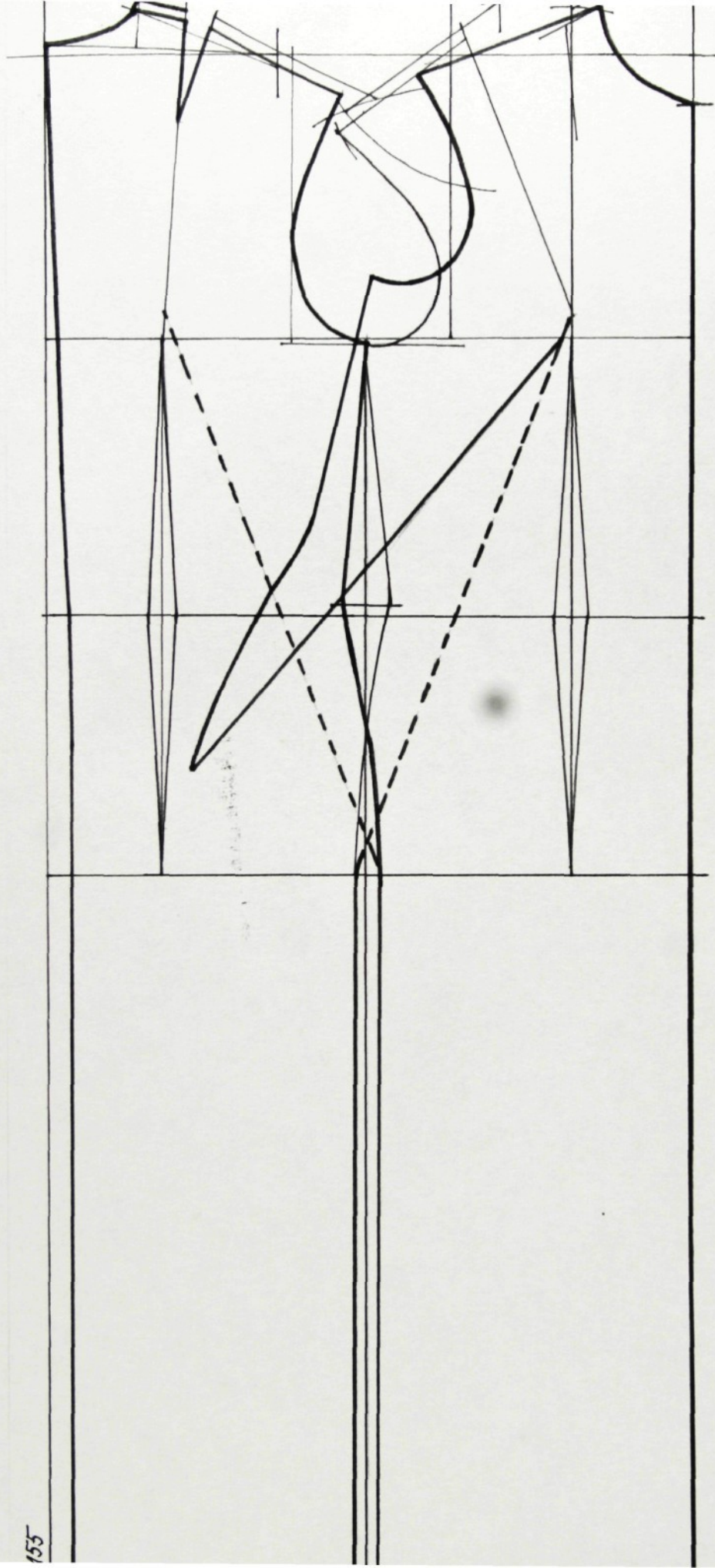
180 - 97 - 99

	[cm]
výška postavy	180
obvod krku	41
obvod hrudníku	97
obvod pasu	74
obvod sedu	99
obvod zápěstí	17
obvod hlavy	55
délka zad	49
délka oděvu	177

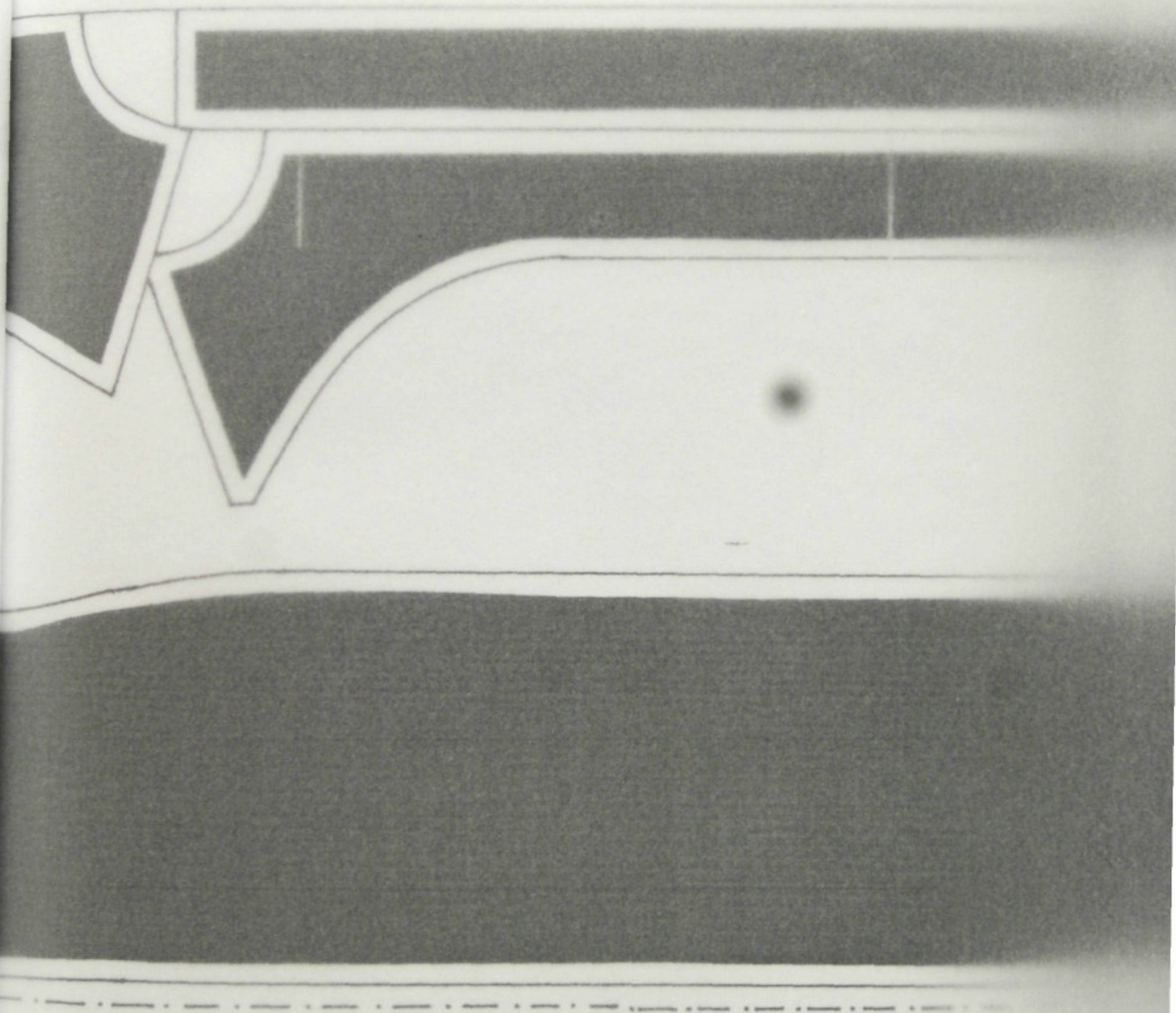
	[cm]
hloubka sedu	23
šířka zad	41
šířka ramen	17

KONSTRUKCE STŘIHU V MĚŘÍTKU 1:5

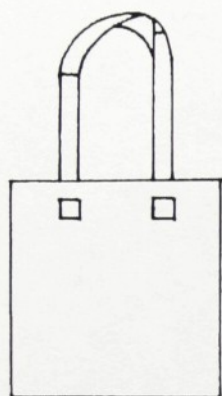

POLOHOVÝ PLÁN V MĚŘÍTKU 1:5

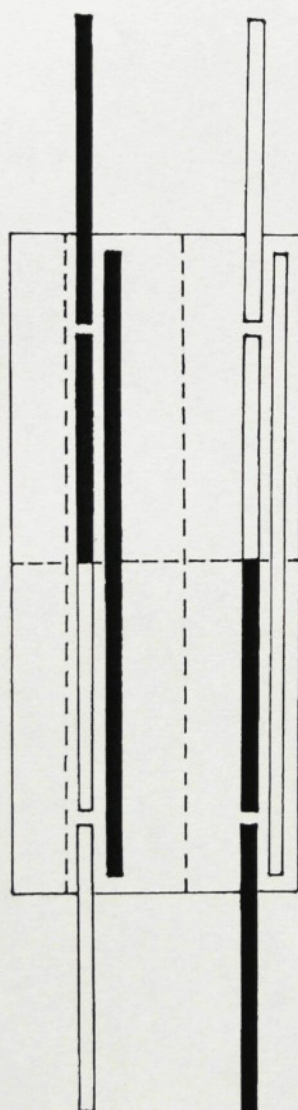
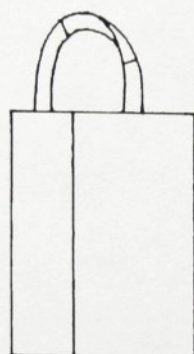
- 1- přední díl 1x
- 2 - zadní díl 1x
- 3 - boční díl kapuce 2x
- 4 - středový díl kapuce 2x
- 5 - podsádka 1x

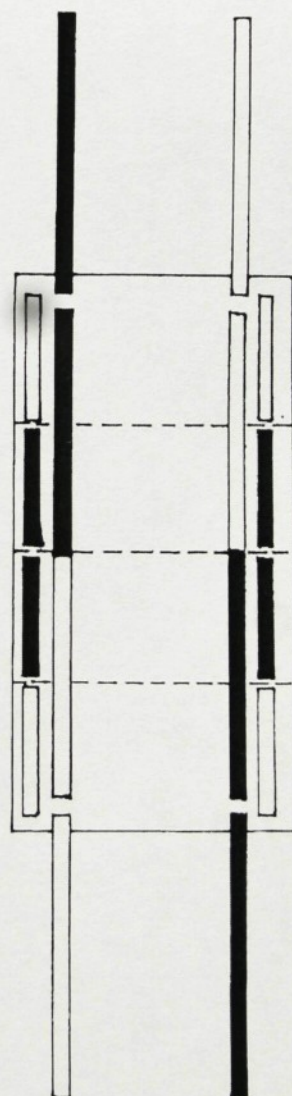
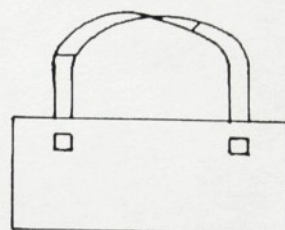
TECHNICKÝ NÁKRES VARIABILNÍCH TAŠEK

Taška 1

Taška 2

Taška 3

POLOHOVÝ PLÁN V MĚŘÍTKU 1:10

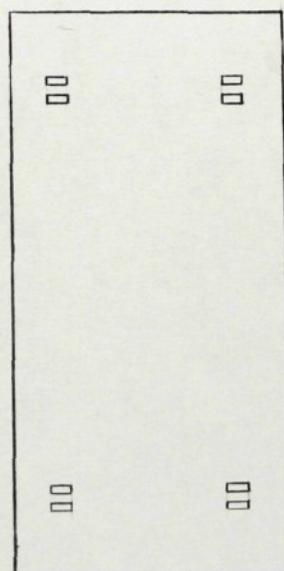
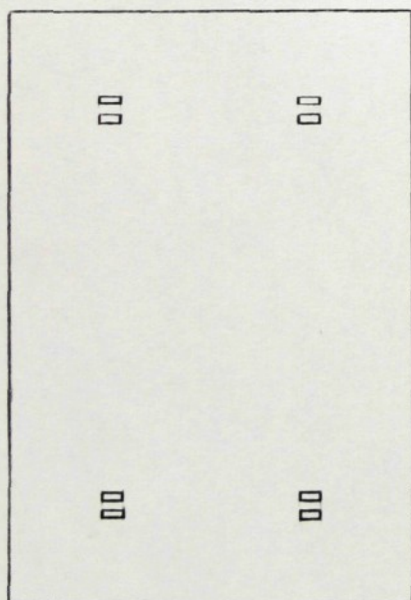
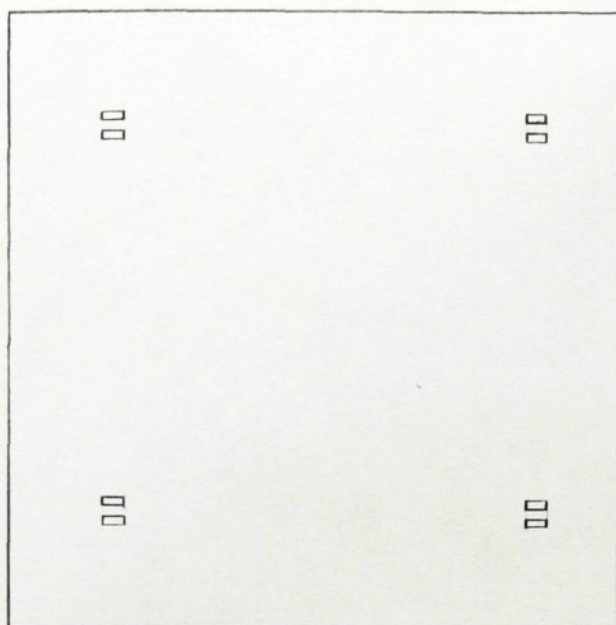
Taška 1: celk. rozměr: 38 x 78 (délka x šířka v cm)

Taška 2: celk. rozměr: 85 x 85 (délka x šířka v cm)

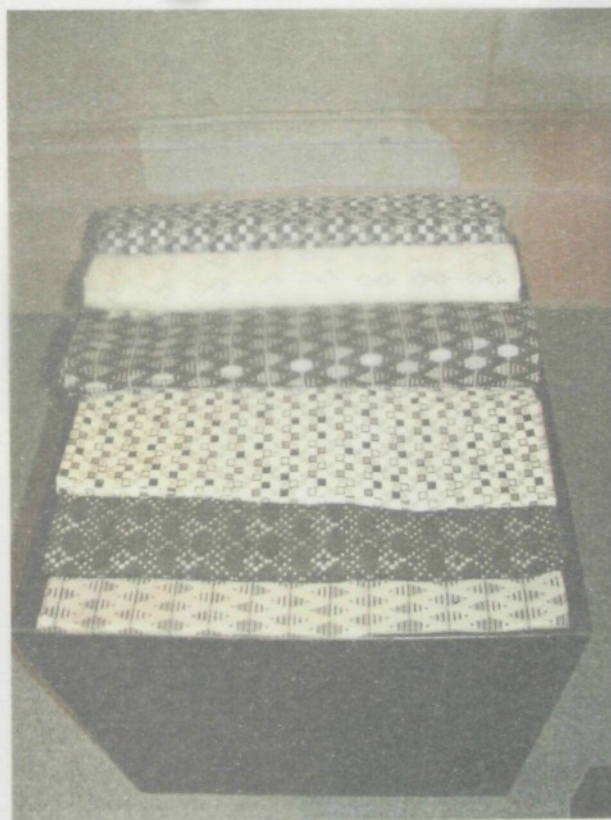
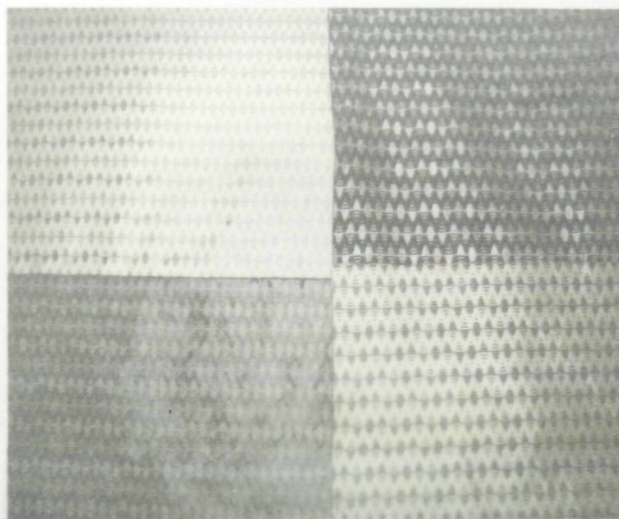
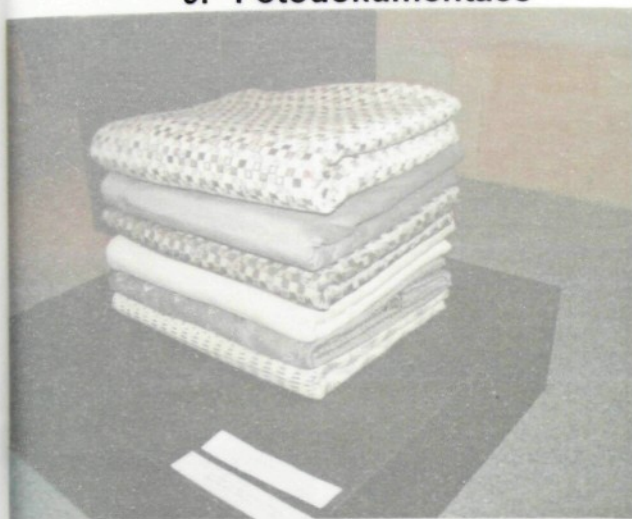
Taška 3: celk. rozměr: 56 x 82 (délka x šířka v cm)

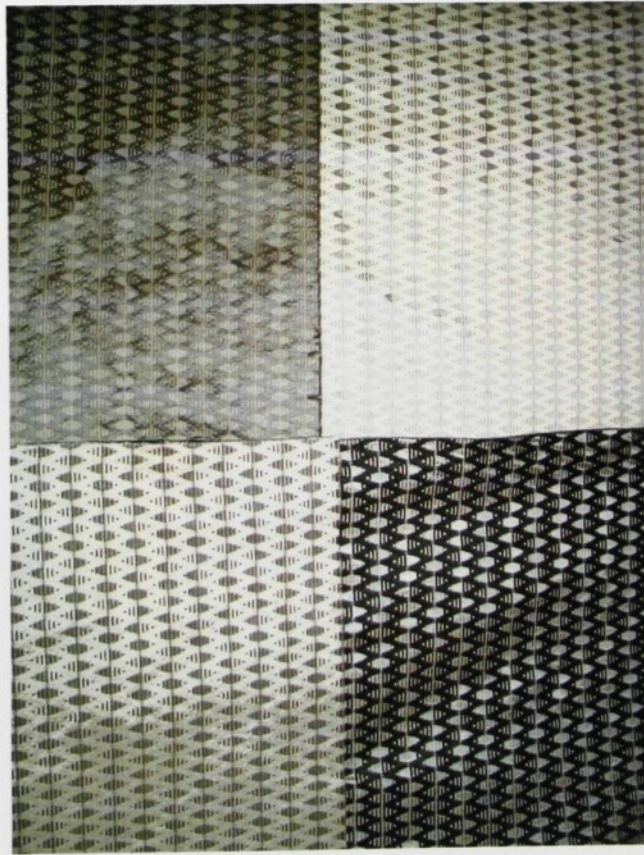
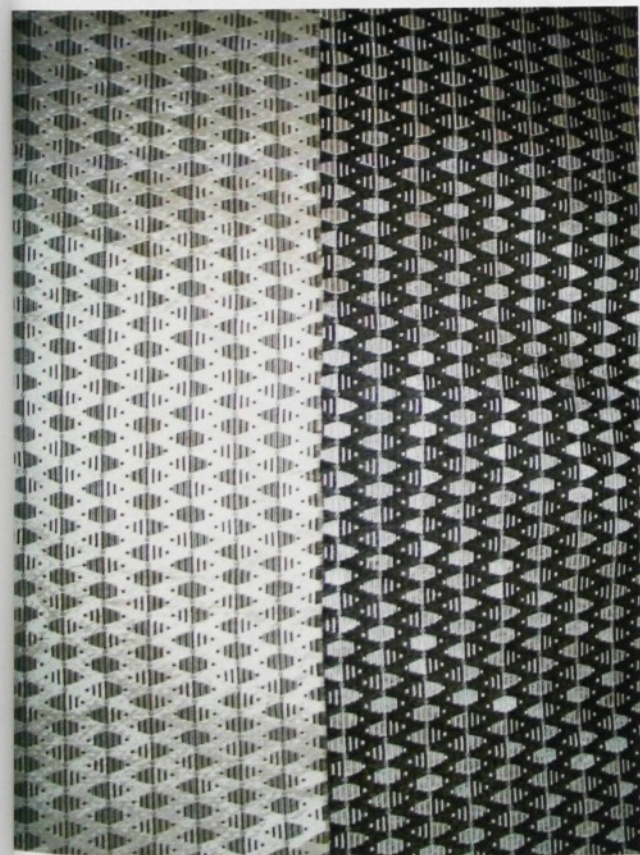
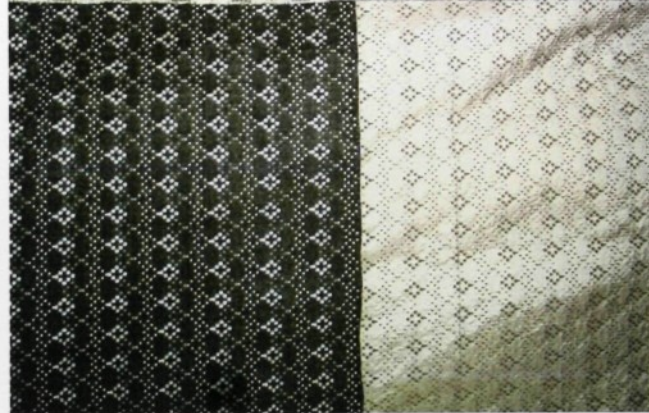
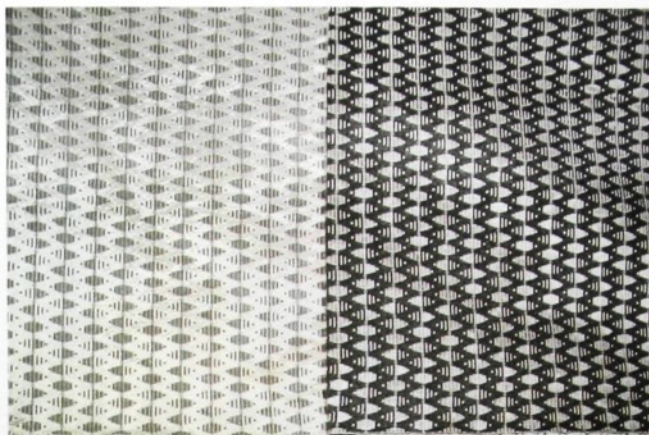
Rozměr dírek: 2,5 x 0,5 (délka x šířka v cm) a jejich rozestup: 1,5 cm

Pásky ze suchých zipů v šíři: 2 cm

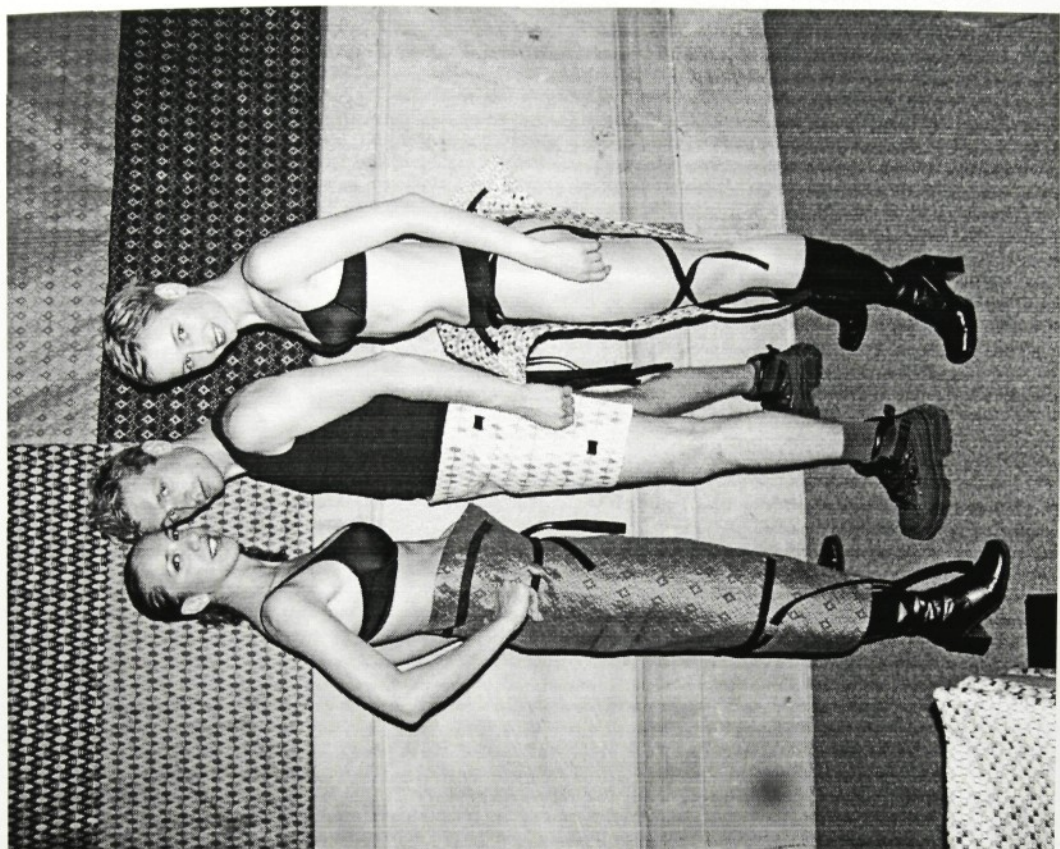

9. Fotodokumentace

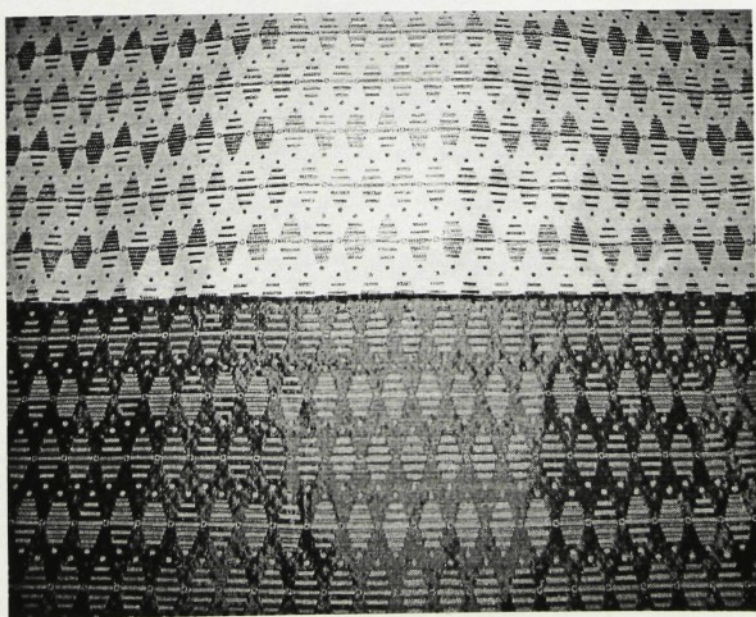

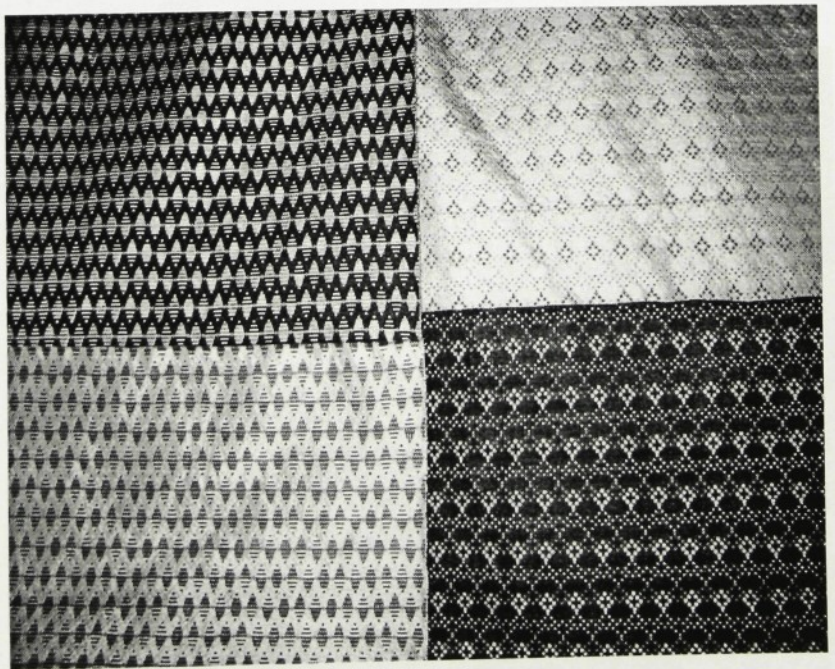

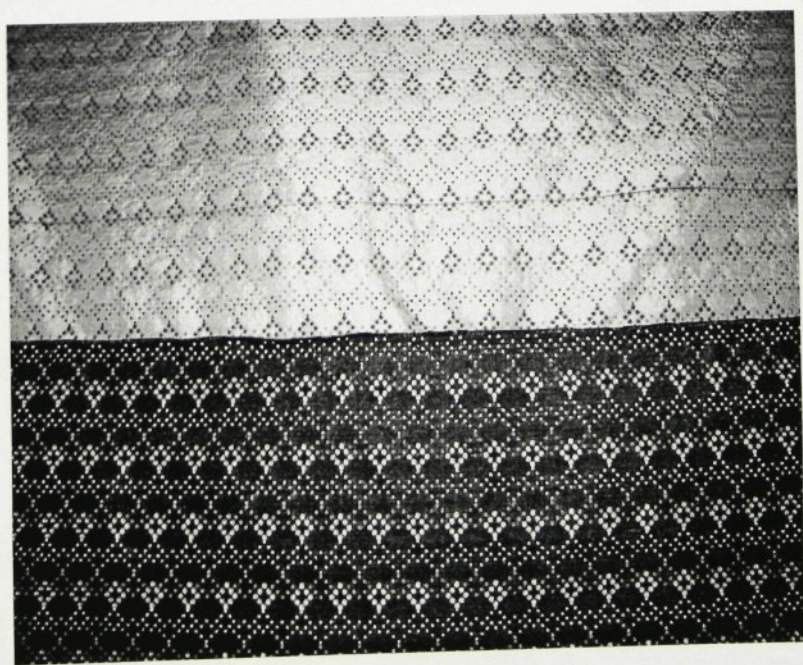

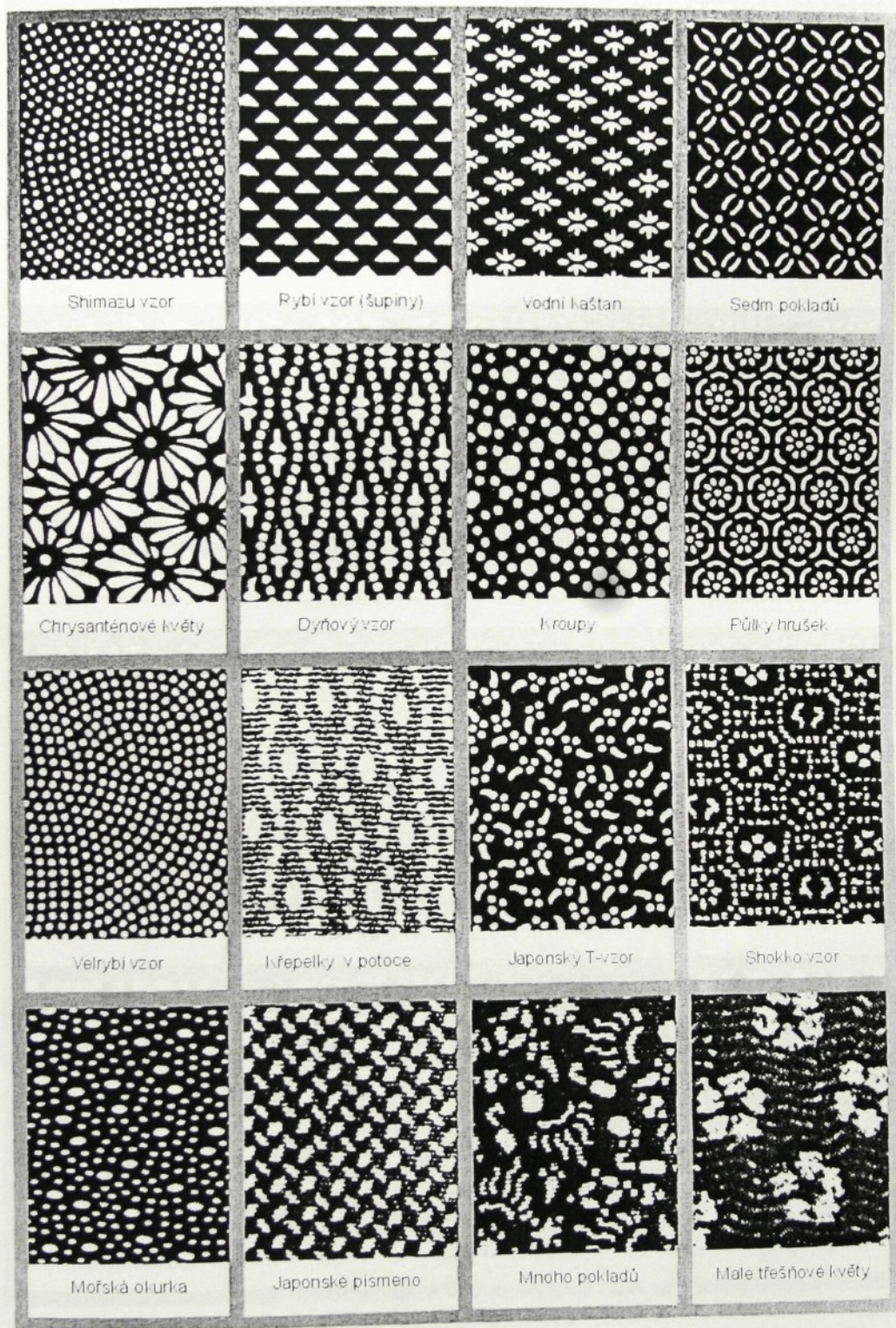
Závěr

Cílem této práce nebylo jen poznání teorie, ale hlavně její ověření v praxi od počátku návrhu až do výsledné textilní podoby. Vyzorování desénu proběhlo bez větších problémů a výsledek byl nad očekávání úspěšný. Potvrzuje to i jeho výběr do letošní kolekce firmy KOLOVRAT, ČM s.r.o. na textilním veletrhu Heimtextil 2002 ve Frankfurtu nad Mohanem. Líbil se nejen odborné veřejnosti, ale i laikům. A to mne upřímně potěšilo a utvrdilo v tom, že moje „cesta za vzorem“ nebyla marná.

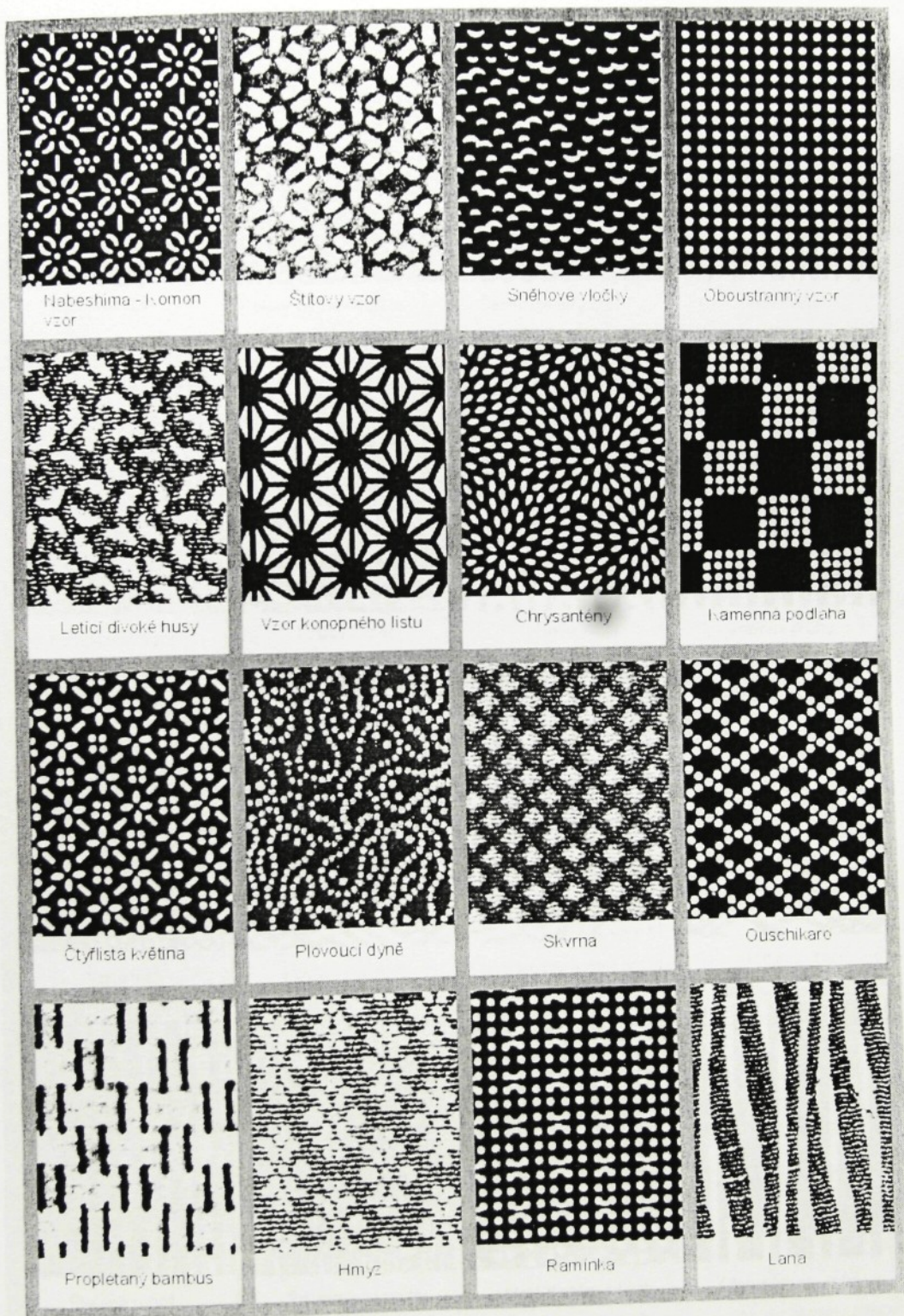
Literatura

- [1] Textil design I. Traditional Japanes Small Motiv. Singapore: Page One Publishing, 1993. 154s. ISBN 981-00-4776-2.
- [2] Textil design III. Traditional Stripes & Lattices. Singapore: Page One Publishing, 1993. 158s. ISBN 981-00-4775-4.
- [3] PAŘILOVÁ, H.: Textilní zbožíznalství. Tkaniny, Technická univerzita v Liberci. Liberec 1997. 97s. ISBN 80-7083-233-9.
- [4] HRUDKA, I., MORAVEC, V.: Technologie I. a 2. část Technologie přípravy a tkaní, vazby listových tkanin. Liberec 1985. 217s. ISBN 55-805-84.
- [5] KRAUSOVÁ, H.: Drobné žakárské motivy. Liberec 2001. 55s.
- [6] Časopis DOMOV 2001,2002.

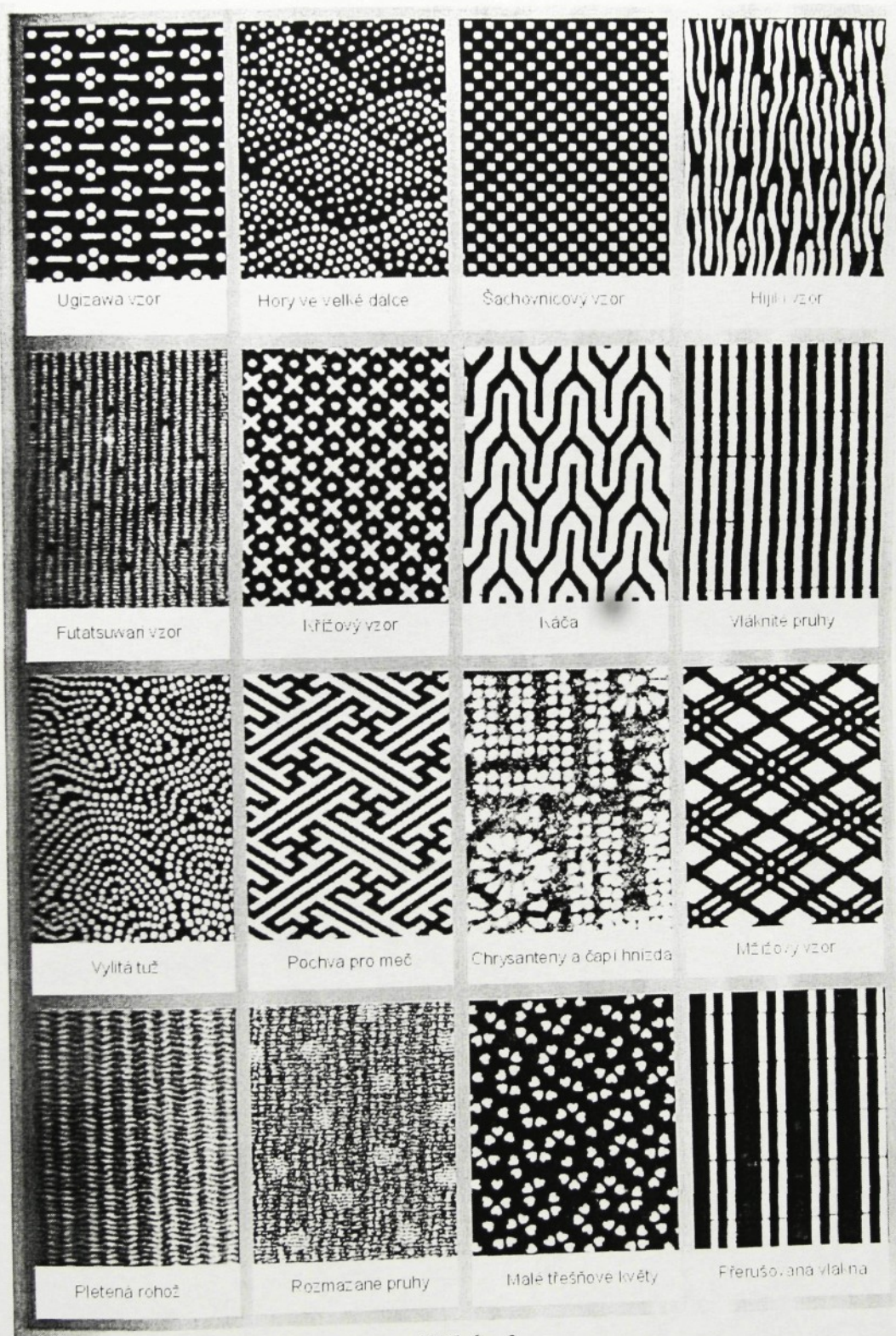
Příloha

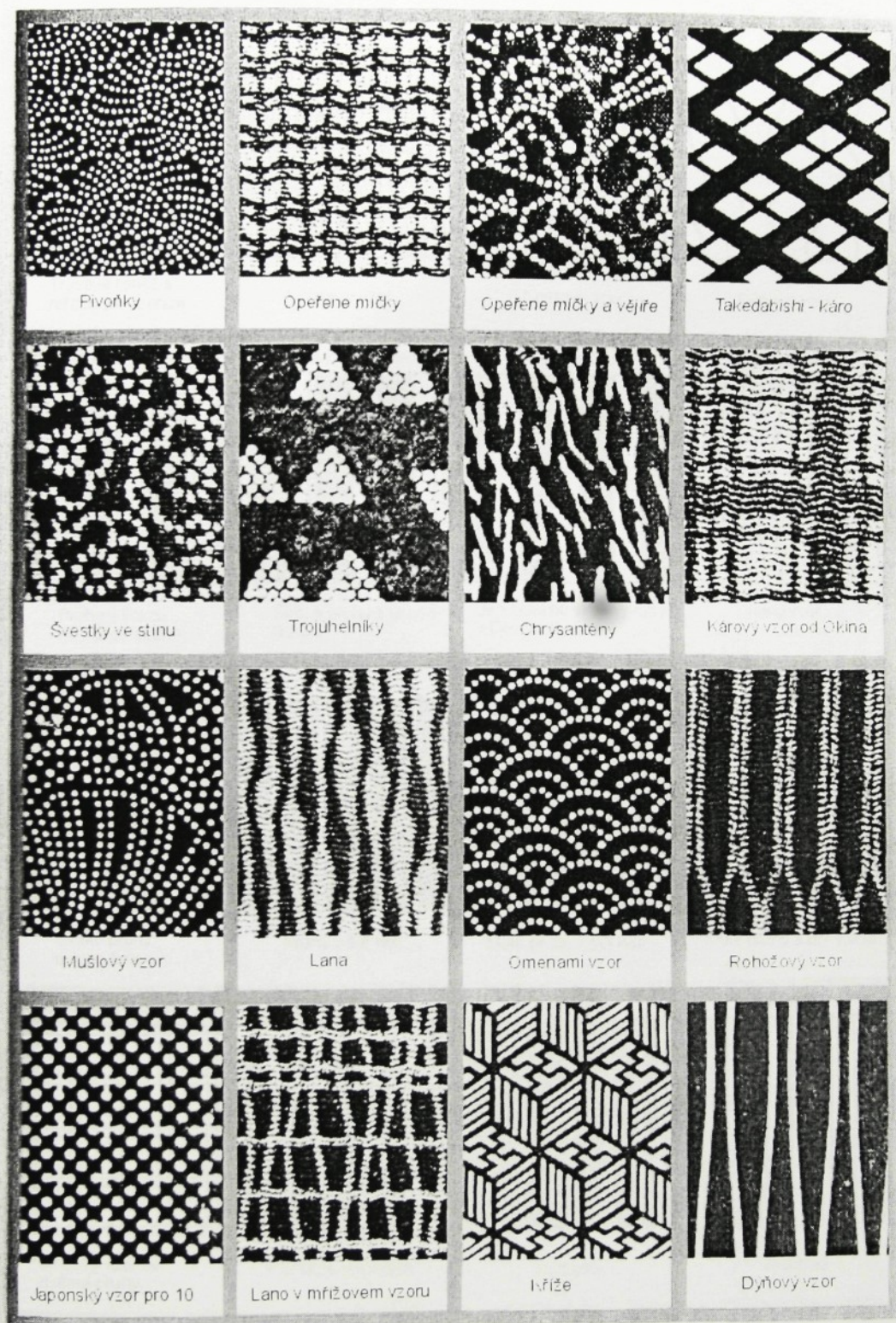
Příloha 1 - 4: Tradiční malé a středně velké japonské vzory.

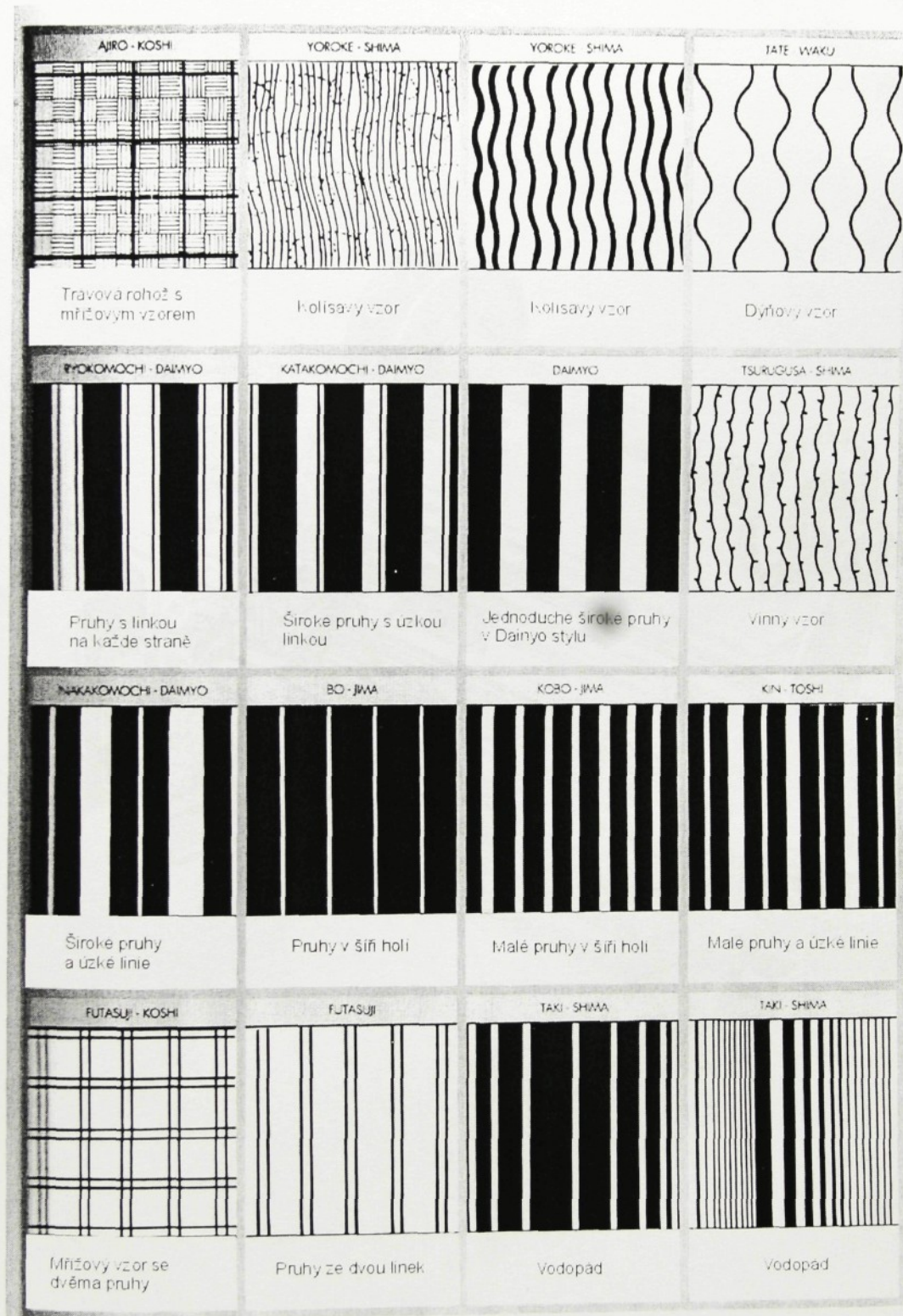
Příloha 2.

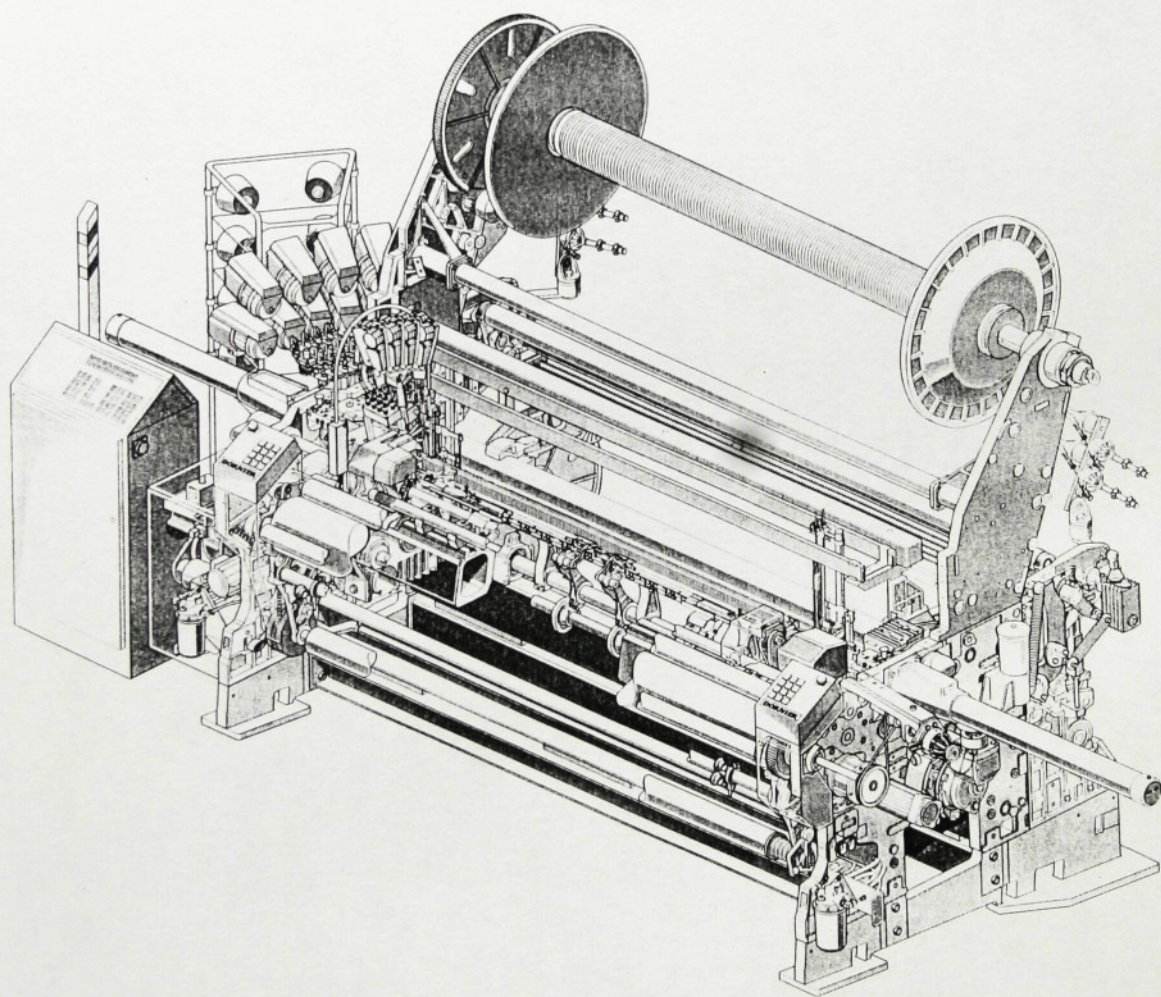
Příloha 3.

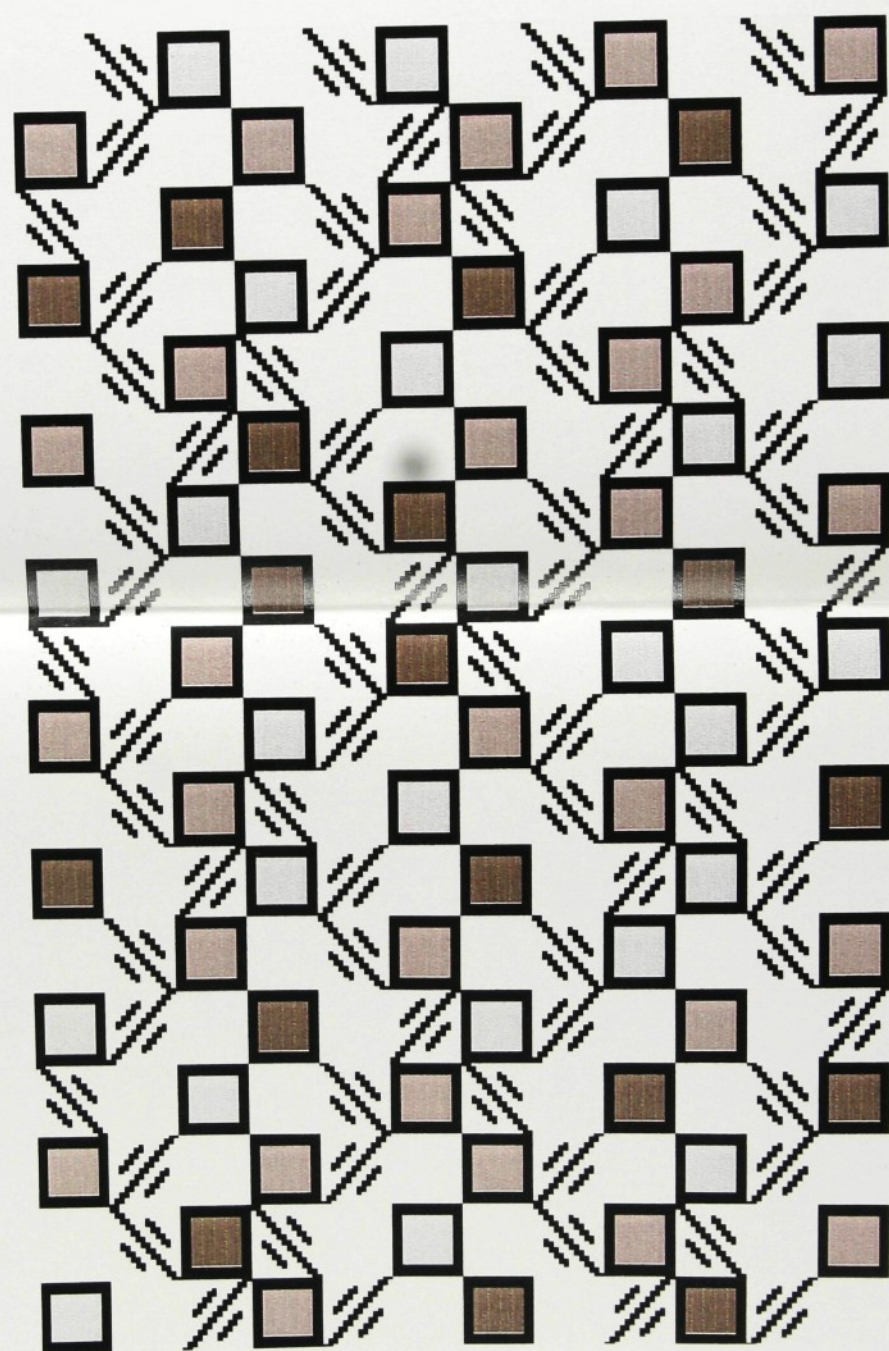
Příloha 4.

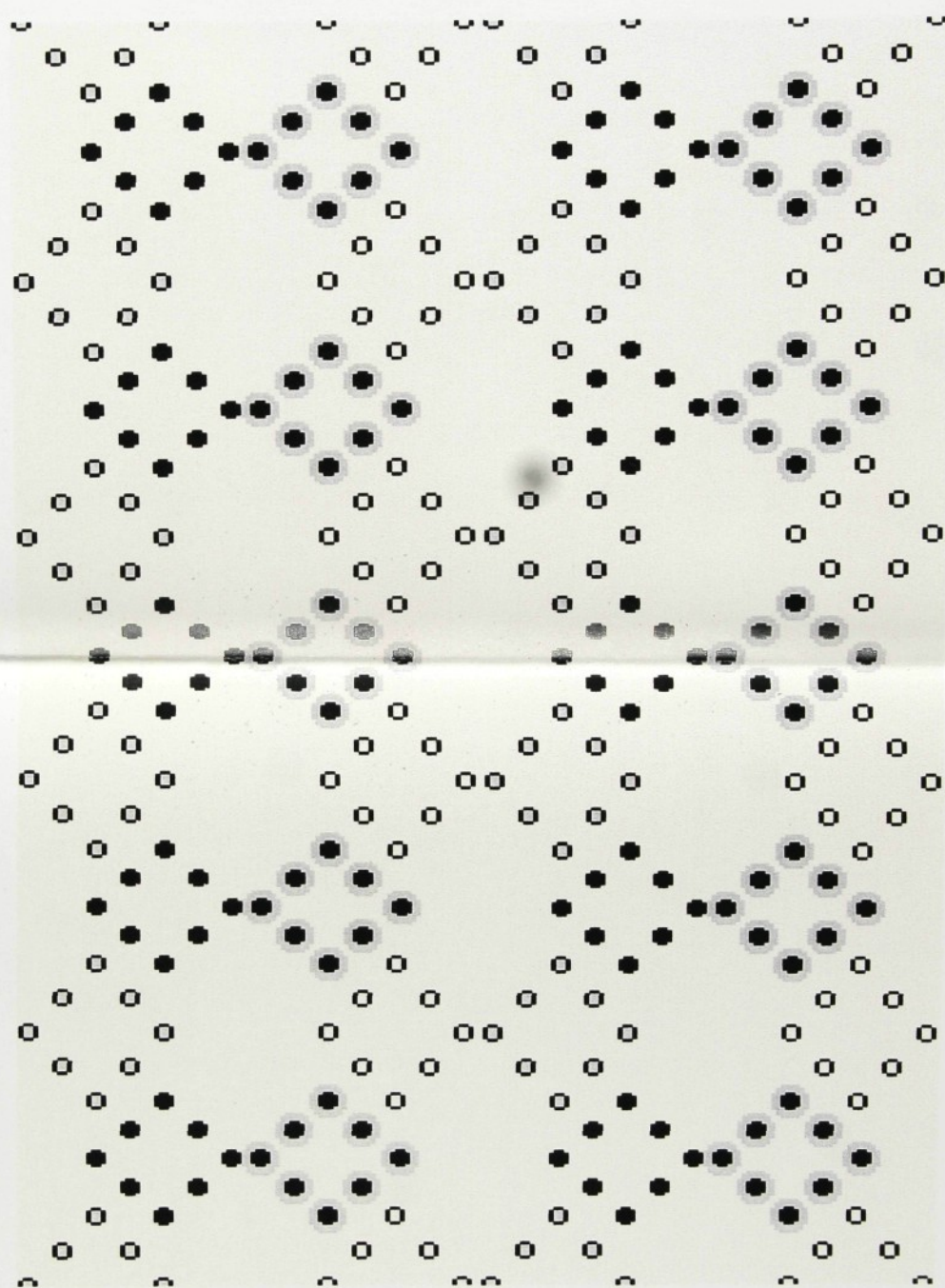

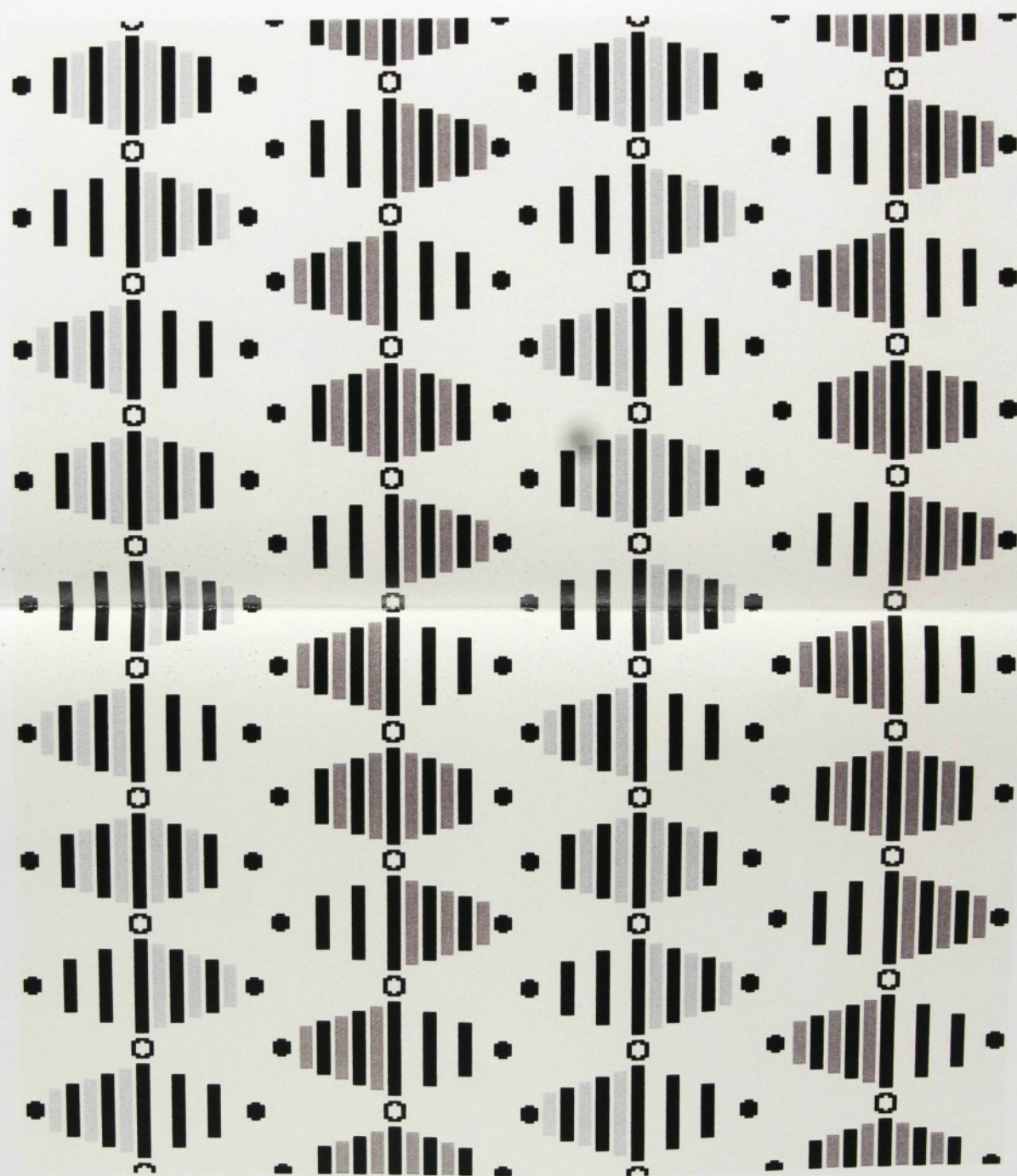
Příloha 5: Tradiční japonské vzory

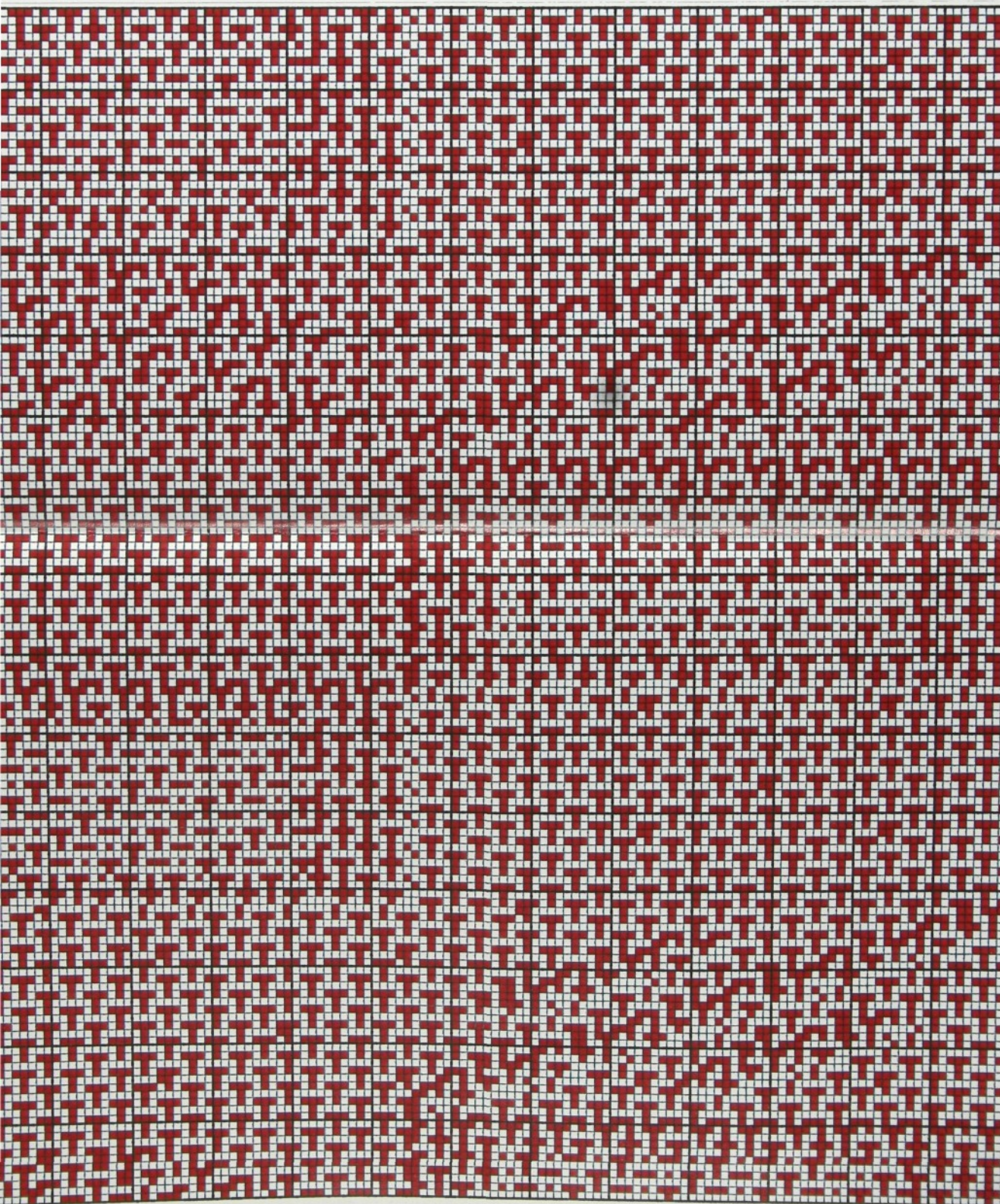

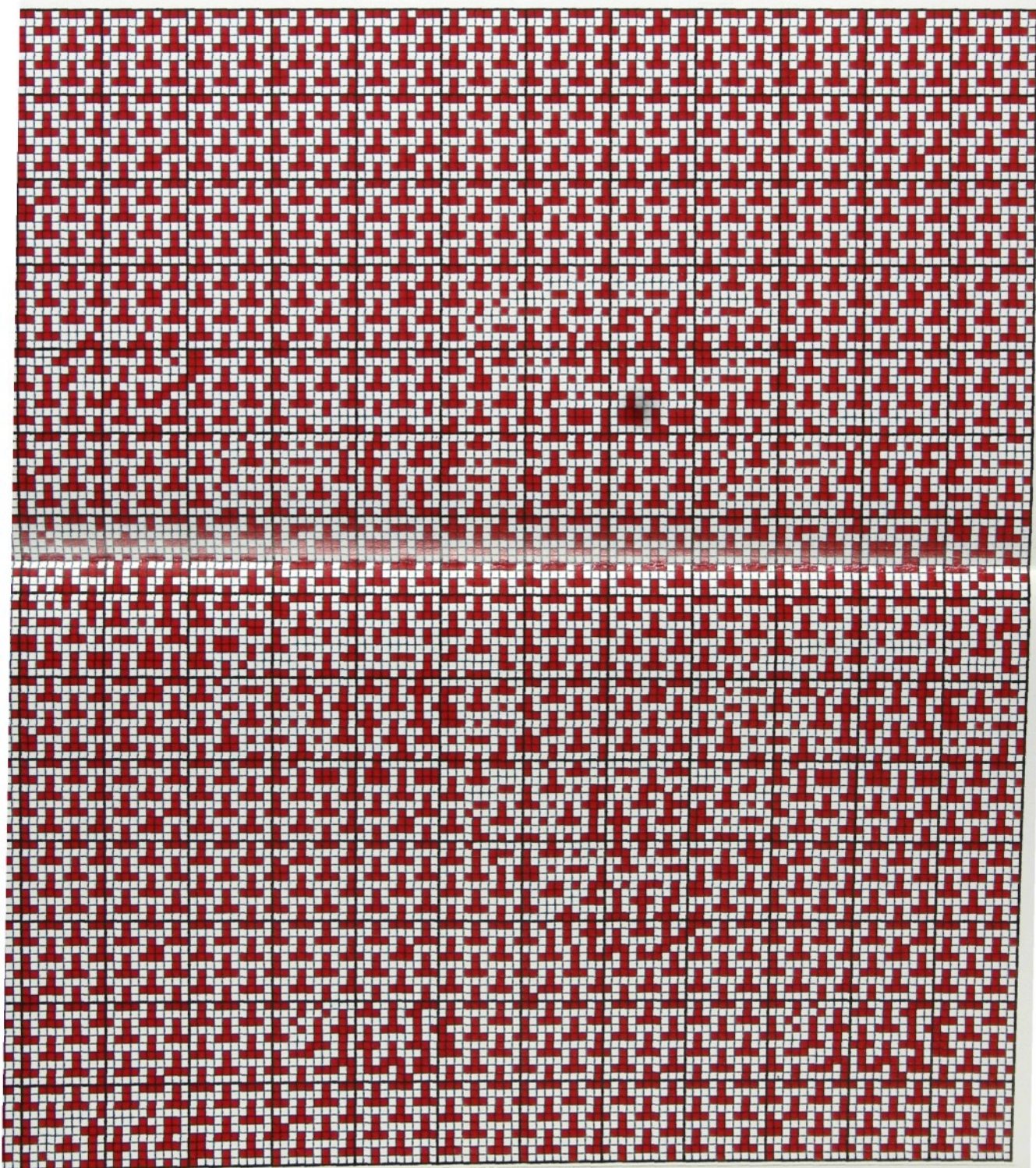
Příloha 6: Žakárský tkací stroj DORNIER H050

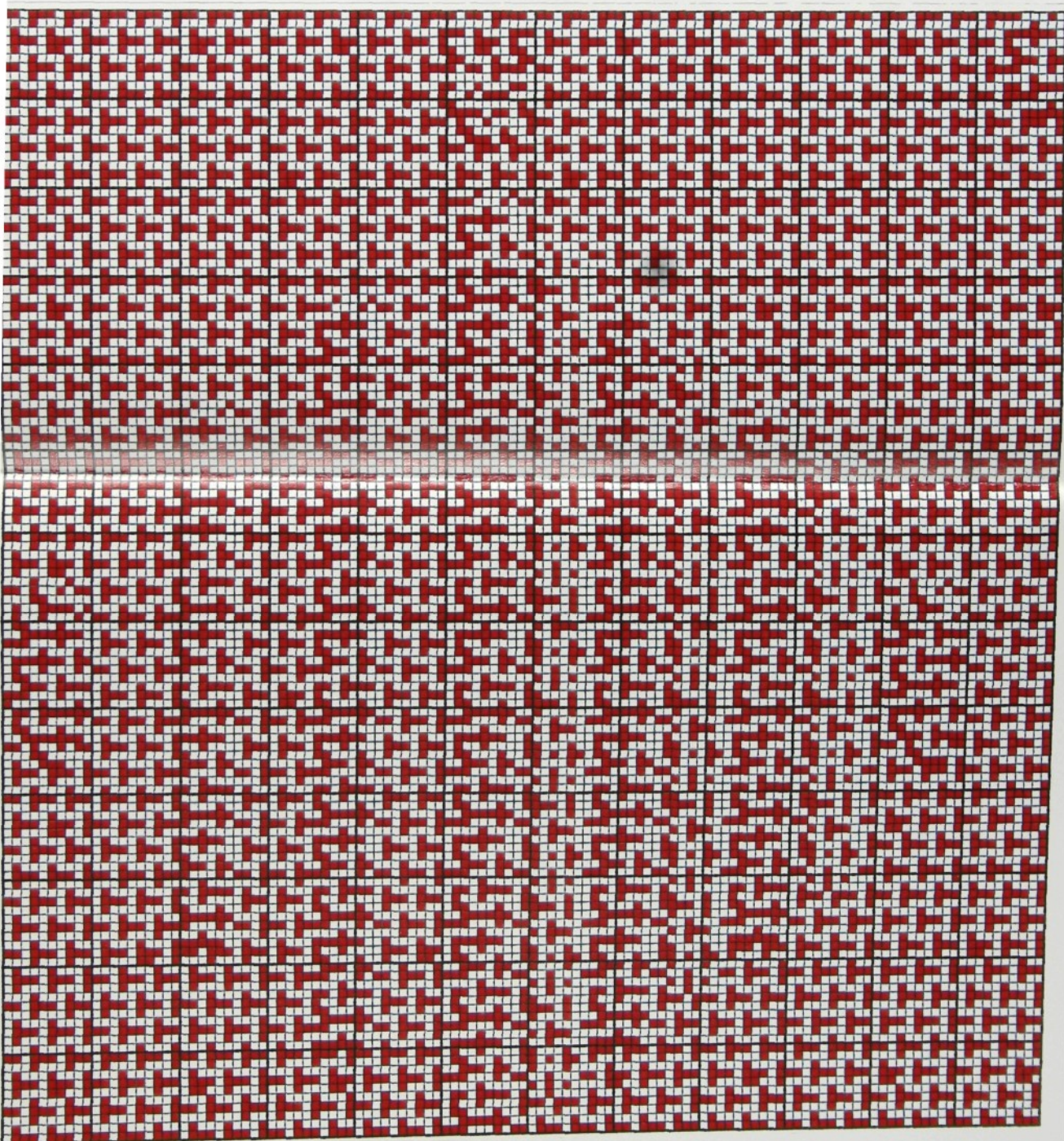

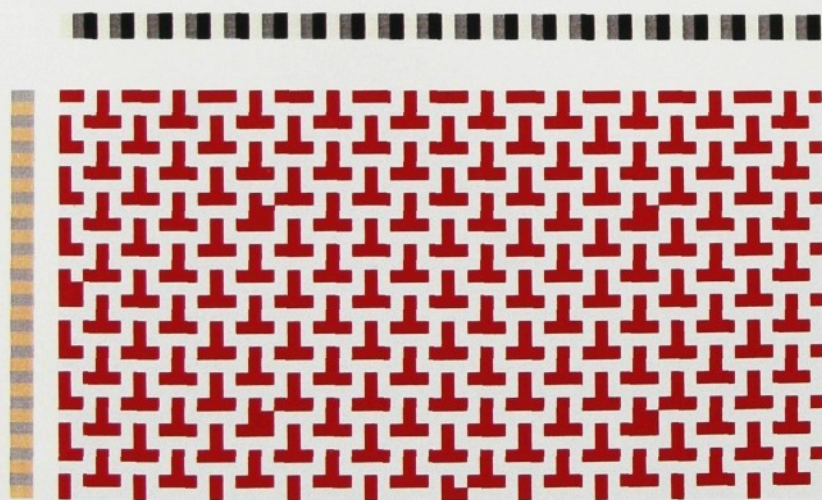
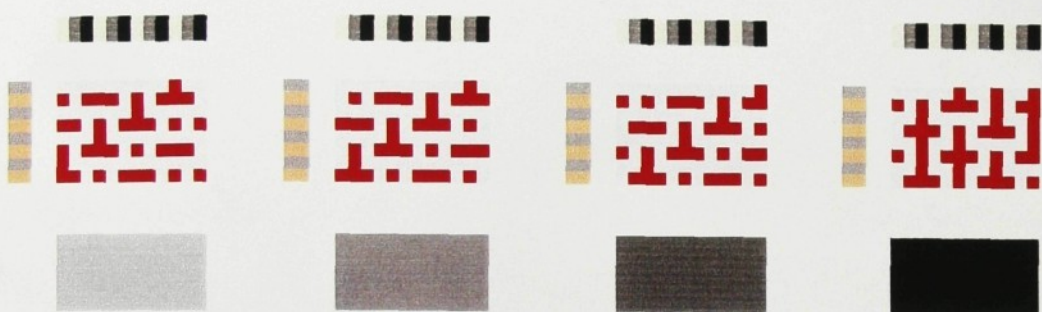

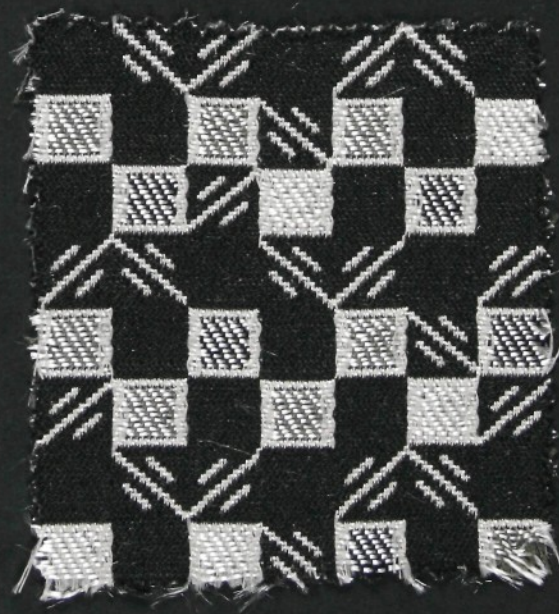
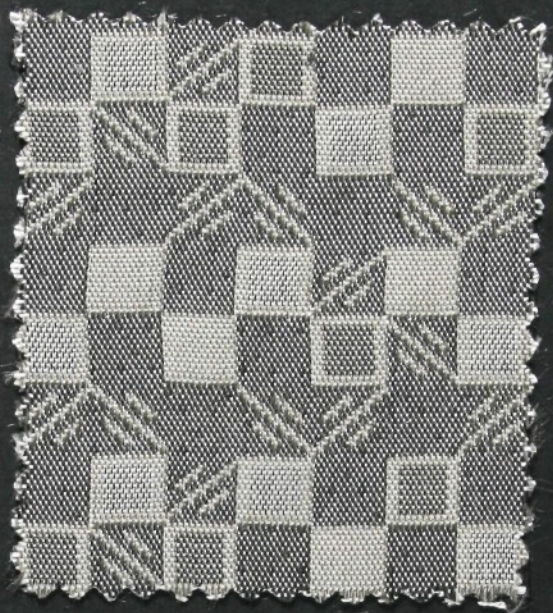
Použité vazby: plátnová, keprová, tříosnovní a dvouútková

Osnova: 3 barvy (béžová + šedá + černá)

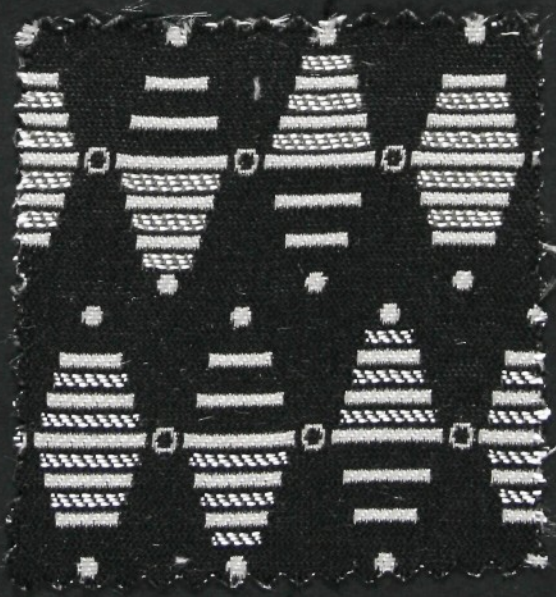
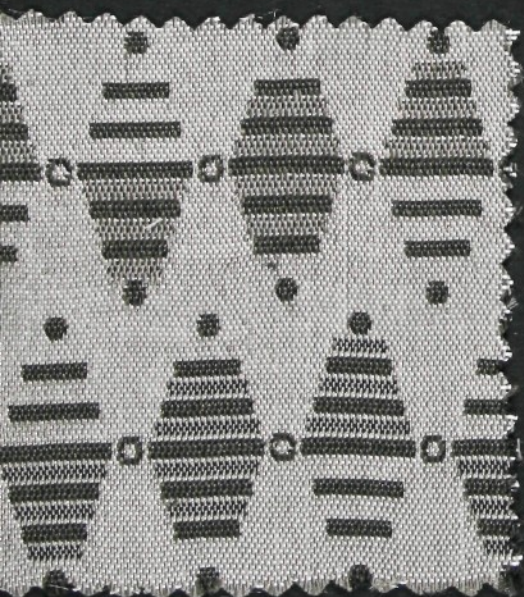
Útek: 2 barvy (béžový + šedý lesklý)

VZORNÍK

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé DP a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé diplomové práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom toho, že užít své diplomové práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

Datum 24. května 2002

Podpis Vinc. Křivačka